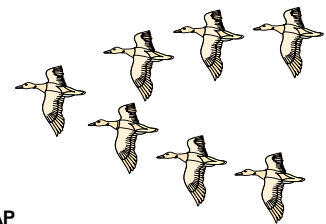

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERK GROEP VAN HET HOEKSCHEWAARDS LANDSCHAP

Nummer 17, oktober 2007

Ten geleide

Ook deze "In Vogelvlucht" zit weer vol gegevens over waarnemingen, tellingen, ervaringen en organisatorische zaken die met veel werk en moeite in elkaar zijn gezet. Alle auteurs weer hartelijk dank.

Nogmaals willen we hierbij een beroep doen op de samenstellers van overzichten deze zo mogelijk in Word – tabellen op te stellen of in Word om te zetten, zodat invoeging in dit mededelingenblad aanzienlijk vereenvoudigd wordt.

Piet Bronder,
Joke Boerlage

BIJZONDERE VOGELSOORTEN HOEKSCHE WAARD: OVERZICHT VAN 2006

Het jaar 2006 is in meerdere opzichten een memorabel jaar geworden. Enkele vogelsoorten die zelden gezien werden in de Hoeksche Waard, zijn dit jaar relatief vaak waargenomen.

Natuurontwikkeling in de APL-polder en op Tiengemeten zorgt voor een impuls voor sommige andere soorten. Een paar voorheen bijzondere soorten worden door die ontwikkelingen langzaam aan minder schaars. En niet in de laatste plaats heeft de trektelpost van Menno Korbijn bij de Buisleidingstraat een serie waarnemingen opgeleverd, die de avifaunistische lijst van de Hoeksche Waard een ander aanzien geeft. Nieuwe soorten als Bijeneter, IJsdruiker, Morinelplevier en Kleinste Jager maakten die lijst ook nog eens langer. Hieronder een overzicht van de meest opvallende zaken uit 2006.

Tijdens een telling op 16 januari trof Gert Huijzers in de spuimond de eerste **IJsdruiker** van de Hoeksche Waard aan. In onze avifauna ontbreekt weliswaar de waarneming van 18 november 1967 van het Hellegatsplein (Limosa, via GLO), maar dat was feitelijk buiten de Hoeksche Waard. Op 19 februari zag Gert nog een andere druiker, namelijk de **Roodkeeldruiker** (Spui NBL).

Een absoluut succesnummer is de **Grote Zilverreiger**, waar in 2006 voor het eerst meer dan 100 waarnemingen van binnen kwamen. Hij is dan ook over het hele eiland aan te treffen in het winterhalfjaar. Op de slaappleats op de KS zijn de grootste aantallen te vinden: maximaal 17 stuks in januari 2006 (GHu), in november / december maximaal 24 (GHu).

Ook de **Kleine Zilverreiger** is in opmars, getuige de ruim 30 meldingen uit 2006, waarbij de APL-polder favoriet is. Daar komt ook het hoogste aantal vogels vandaan: 12 stuks op 5 juli (MKo). Deze soort werd juist vooral in het zomerhalfjaar gezien. Een **Koereiger** werd gemeld van de KS op 8 november (via NM). Juvenile **Kwakken** werden gezien in Maasdam (eind aug) en de haven van Nieuwendijk (okt-dec).

Zwarte Ooievaars zweefden over het Oudeland (12 jun, W.Pen) en de APL-polder (19 aug, JBo).

Voor **Dwergganzen** is de HW een jaarlijkse pleisterplaats in de winter. Maximaal 60 exemplaren zijn gemeld uit het Oudeland en 15 van de Korendijkse Slikken. Laatste datum in het voorjaar was 12 maart, weer terug in het najaar vanaf 29 oktober. Van de **Rotgans, Ross'gans en Roodhalsgans** zijn ook weer enkele verspreide waarnemingen doorgegeven. Een groepje van 6 **Sneeuwganzen** was aan de grond in het Oudeland op 14 oktober (AvL). Van 23 tot 26 december was een **Kleine Sneeuwganzen** te zien op de Laagjes (GHu).

Bij de exotische **Casarca's** vallen vooral de wat hogere aantallen op, ze komen de nieuwe APL-polder regelmatig bezoeken, maximaal 13 stuks op 3 oktober (AvL).

Op 18 februari vloog een **Rode Wouw** over het Spui bij Oud-Beijerland (GNe, FvG). **Zwarte Wouwen** werden overvliegend gezien bij de Esscheplaat (25 apr, MKo) en Maasdam (2 mei, GLO). Via Adrie vd Heijden werd een **Ruigpootbuiszard** gemeld uit het Oudeland (21 nov.). Het **Smelleken** werd 19 maal in het BSP-bestand opgenomen (vergelijk roofvogeltelling januari). Een handvol Wespensdieven werd

trekkend over de Hoeksche Waard genoteerd. De **Visarend** heeft er een foerageergebied bij, gezien de regelmatige meldingen uit de APL-polder (10 van de 32 waarnemingen).

Roepende **Kwartels** zijn in juni op minimaal vier verschillende locaties vastgesteld.

Een ongebruikelijke plaats voor een onvolwassen **Porseleinhoen** is de kreek langs de Nieuw-Beijerlandse Langeweg, waar Martin Prins er één tegenkwam op 7 augustus.

Steltkluten verbleven aan de Smidsweg Westmaas (2, MPr), Oudeland (W.Pen), en APL-polder (MKo, AvL). Nieuwe soort voor de Hoeksche Waard was de **Morinelplevier**, die tijdens de HWL-vogeldag werd ontdekt langs de Lange Biesakkerweg (MKo, DvH).

De nieuwe APL-polder trok de in het binnenland zeldzame **Drieteenstrandloper** aan, één op 3 mei en drie stuks op 12 mei (MKo). Enkele **Zilverplevieren**, **Krombek-** en **Temmincks Strandlopers** wisten de nieuwe natuur van de APL-polder eveneens te waarderen.

De eerste **Kleinste Jager** binnen de dijken van onze waard werd opgemerkt door Gert Huijzers aan de Gebrokendijk (Goudswaard) op 3 september. Omdat de vogel tot 8 september bleef hangen, heeft half twitchend Nederland de vogel kunnen zien. Een **Grote Jager** werd gezien tijdens een watervogeltelling op het Haringvliet nabij de Spuimond op 30 augustus (RBu).

Wat meeuwen en sterns betreft heeft de nieuwe APL-polder al bezoek gehad van **Dwergstern** (jun-jul), **Reuzenstern** (sep) **Zwartkopmeeuw** (mrt-jun) en **Geelpootmeeuw** (nov-dec).

Op 2 mei had Menno Korbijn het geluk bij de Esscheplaat kortstondig een **Hop** te zien vliegen.

De **IJsvogel** blijft records breken zolang we niet tegen een strenge winter aanlopen. In 2006 werden opnieuw meer dan 100 waarnemingen doorgegeven. Gezien het frequente voorkomen is het animo deze soort door te geven zelfs aan het dalen!!

Gelukkig dat ook goede vogelaars die niet bij de VWG behoren soms hun waarnemingen doorgeven. Pieter vd Weijden had het geluk de eerste **Bijeneter** van de Hoeksche Waard over de Langeweg NBL te zien vliegen (via MPr).

De **Halsbandparkiet** is in Nederland een exoot van stedelijk gebied, maar bij Strijensas is na de zomer maanden lang een exemplaar gesignaleerd.

Drie **Draaihalzen** deden de HW aan. Twee in het voorjaar: (16 april, Leidingstraat, MKo, AvL en 20 april, Maasdam, GLO) en eentje in het najaar (2 tot 5 sep, Puttershoek).

Regelmatig werden trekkende **Boompiepers** gezien en gehoord bij de trektelpost, met 19 (9 sep, MKo/HBe) en 20 exemplaren (24 sep, MKo) als hoogtepunten.

De zeldzame **Roodkeelpieper** werd op 4 mei gezien in de APL-polder door Hans Westerlaken. De 22 noteringen van **Waterpiepers** bevestigen de langzame toename van deze soort als overwinteraar in de Hoeksche Waard. Tiengemeten telde op 25 maart een mooi aantal van 30 exemplaren (MKo), maar bij de Suiker Unie werd het hoogste aantal genoteerd: 40 stuks op 19 februari (AvL).

Grote Gele Kwikstaarten worden veel vaker gezien dan een jaar of tien terug. Spreekt onze avifauna uit 1999 nog over 'doortrekker in klein aantal' en 'onregelmatige wintergast', een serie van bijna 50 gemelde waarnemingen in 2007 levert een ander beeld op. Als doortrekker is de soort nu heel gewoon en ook als overwinteraar is deze vogel op steeds meer plekken aan te treffen. De zeldzame doortrekkers **Noordse** en **Engelse Kwikstaart** zijn beiden in het voorjaar gezien. De Engelse op 21 april (JVe), de Noordse op 5 mei (6 stuks, HWe) en één op 12 mei (AvL). Er werden drie **Rouwkwikstaarten** gemeld tussen eind maart en begin mei.

Van de groep **Pestvogels** die eind december 2005 neerstreken bij de Elzentuin in Oud-Beijerland, waren daar op 1 en 2 januari nog 9 exemplaren te bewonderen.

Cetti's Zangers waren 'gewoon' in 2006. Bij de minimaal vier territoria waren ze vaak te horen.

De naweeën van de **Zwarte Mezen** invasie van 2005 waren het langst merkbaar in Mijnsheerenland, waar tot eind maart met regelmaat zingende vogels werden aangetroffen (HBe). **Baardmannetjes** worden vooral aangetroffen in Groot Koninkrijk en Korendijkse Slikken, maar ook in het Oudeland, Groote Gat en APL-polder. Het hoogste aantal betrof 22 exemplaren op de KS (14 okt, MPr).

Een overwinterende **Klapekster** was aanwezig op de KS tot 12 maart en vervolgens weer vanaf 26 november (GHu e.a.).

Vanuit najaar 2005 was in januari nog sprake van de uitloop van een invasie van (Grote) **Barmsijzen**, verspreid werden meerdere exemplaren aangetroffen. In Oud-Beijerland werden maar liefst 30 exemplaren bij elkaar aangetroffen (JvdB). Ook in het park van Mijnsheerenland verbleef een grote groep van zeker 25 exemplaren (7 feb, HBe). In het najaar bij de trektellingen waren er ook enkele meldingen.

Appelvinken werden in 2006 meer dan ooit aangetroffen. Maar liefst 14 waarnemingen werden doorgegeven, soms wel van dezelfde vogel. In het voorjaar aanwezig in Mijnsheerenland (tussen 11 februari en 29 maart, ook zingend, HBe), Maasdam (tussen 9 januari en 18 maart, GLO), de Barendrechtse brug (5 april) en de Hoogezandse Gorzen (15 mei, GLO). In het najaar werden driemaal Appelvinken geteld bij de Buisleidingstraat, maximaal 13 exemplaren op 17 oktober (MKo).

Tot slot (en alweer in de APL-polder!) werd een prachtige groep van 19 **Sneeuwgorzen** gezien op 26 februari.

Bovenstaande opsomming is een samenvatting, het totale bestand voor 2006 beslaat opnieuw ruim 1000 waarnemingen. Niet genoemde waarnemingen zijn niet minder waardevol. Wellicht ook dat ik wat over het hoofd heb gezien bij het uitwerken. Na acht jaar coördineren van het BSP-project houden we ermee op. Met gebieden als de APL-polder en Tiengemeten als exponenten van de natuurontwikkeling in de Hoeksche Waard van het laatste decennium, heeft de avifauna van de Hoeksche Waard in die periode een wezenlijk ander aanzien gekregen. Een ieder die de moeite nam waarnemingen door te geven wordt nogmaals bedankt.

Martin Benard

BROEDVOGELS HOEKSCHE WAARD 2006

Een jaar geleden gaf ik aan bij het verslag van de broedvogels van 2005 dat ik stopte met het verzamelen van die gegevens. Ik had alles bij elkaar wat te veel administratief werk. Ik deed een oproep om iemand te vinden die dit werk van mij zou overnemen omdat het nuttig voor de vereniging "het Hoeksche Waards Landschap" en interessant voor de leden van de Vogelwerkgroep is dat deze aantallen vastliggen. Frank van Gessele meldde zich om dit in het vervolg te gaan doen maar had voor de gegevens van 2006 wat weinig tijd. Om die reden heb ik de gegevens van dat jaar toch nog verzameld, zij het dat ik wat minder fanatiek achter losse waarnemingen ben aangegaan. Hierbij dan alsnog de aantallen broedparen over 2006, misschien wat laat maar een ½ jaar geleden waren die van alle gebieden nog niet bekend.

Iedereen die mij gegevens aanleverde bedankt en zorg er a.u.b. voor dat ook Frank hierover niet te klagen heeft.

Arie van der Linden

Soort	aantal	atlasblok	plaats	bijzonderheden
Diversen				
Blauwe reiger	22		Bovenweg, Strijen	
Blauwe reiger	7		Hof van Moerkerken	
Blauwe reiger	1		Boschegriend, Oude Maas	
Lepelaar	9		Lebret	
Bergeend	1		Oudeland van Strijen	met jongen
Havik	8		Hoeksche Waard oost	
Sperwer	9		Hoeksche Waard oost	
Buizerd	48		Hoeksche Waard oost	incl. 2 paar op Ventjagersplaten
Torenvalk	9		Hoeksche Waard oost	
Boomvalk	5		Hoeksche Waard oost	
Kwartel	5		diversen Janus Verkerk	
Kluut	8		Oudeland van Strijen	min. 18 juv.
Kluut	33		O. Laagjes	Rob Burgmans
Kluut	29		W. Laagjes	Rob Burgmans
Kokmeeuw	1		Oudeland van Strijen	2 juv.
IJsvogel	12		diversen Janus Verkerk	
Oeverzwaluw	190		Hoeksche Waard	verslag Hans Willemsen
Huiszwaluw	1122		Hoeksche Waard	verslag Hans Willemsen
Roodborsttapuit	6		Omg. APL polder / Strijensas	
Cetti's zanger	1		Sasseplaat bij vuurtorentje	
Snor	1		Oudeland van Strijen	Hans Westerlaken
Wielewaal	7		diversen Janus Verkerk	
Uilen				
Kerkuil	1		Oudeland van Strijen Oudendijk	Janus Verkerk

Broedvogels Hoeksche Waard 2006:

Gebieden:

	SU	Mijlp NP	GK polder	GK rietg.	Oever land	GG	KS	BZ	OBL dorp	OLS	Park Mijn	Diver- sen	Totaal Hwrd	Vent jager	Tien- gem.
70	Dodaars	1											1		
90	Fuut			3	4	4	5	1		1	4		22		
720	Aalscholver														
950	Roerdomp														
1190	Kleine zilverreiger														
1220	Blauwe reiger					36						30	66		
1440	Lepelaar													9	
1520	Knobbelzwaan		4		1		2			7			14		
1528	Zwarte zwaan														
1590	Kolgans														
1610	Grauwe gans			15	61	1	103	2		14			196		
1619	Soepgans			1			1						2		
1660	Canadese gans		2				2	1		11			16		
1670	Brandgans									1			1		
1700	Nijlgans	1	2	1	5	3	3	1	4				20		
1730	Bergeend	6			9	3	16					1	35		
1790	Smient														
1820	Krakeend		3	3	12	7	22	8		20			75		
1840	Wintertaling														
1860	Wilde eend	7	5	23	7	46	58	15	18	160	11		485		
1868	Muskuseend								35				35		
1869	Soepeend		1	6		2			4		1		14		
1910	Zomertaling						2			1			3		
1940	Slobeend		1	14	1	2	8	14	1		36		77		
1960	Krooneend														
1980	Tafeleend					2							2		
2030	Kuifeend		1	7	1	4	6	21	2	31	1		74		

2210	Middelste zaagbek							1						1		
2600	Bruine kiekendief				2	2	3	4	1					12		
2610	Blauwe kiekendief															
2670	Havik				1	1		2	1				5	10		
2690	Sperwer											1	8	9		
2870	Buizerd	1			2	3	1	1	2				38	48	2	
3040	Torenvalk												9	9		
3100	Boomvalk							1					5	6		
3200	Slechtvalk														1	
3670	Patrijs						1							1		
3700	Kwartel												5	5		
3940	Fazant		1	3	5	11	6	14	10		17	1		68		
4070	Waterral			2	7		1							10		
4080	Porseleinhoen															
4210	Kwartelkoning															
4240	Waterhoen	1	1		6	1	5	1	1	2	9	9		36		
4290	Meerkoet	8	4	34	8	23	22	29	7	4	50	10		199		
4500	Scholekster	3	1	5		3	3	24			24			63		
4550	Steltkluit															
4560	Kluit	29				27							70	126	57	
4690	Kleine plevier	2	3			11								16	3	2
4700	Bontbekplevier					1								1	1	
4770	Strandplevier															
4930	Kievit		5	20		14	14	185			113			351		
5170	Kemphaan															
5190	Watersnip															
5320	Grutto			23				80			74			177		
5410	Wulp							1						1		
5460	Tureluur		1	5		2		62			25			95		
5750	Zwartkopmeeuw															
5820	Kokmeeuw												1	1	7	
5900	Stormmeeuw															
5910	Kleine mantelmeeuw														51	
5920	Zilvermeeuw														50	

11390	Roodborsttapuit		1									6	7		
11460	Tapuit														
11870	Merel		1	5	12	30	6	16	32	96		7		205	
12000	Zanglijster			1	3	15	2	4	10	13		2		50	
12020	Grote lijster					2								2	
12200	Cetti's zanger				1	2							1	4	
12260	Graszanger														
12360	Sprinkhaanzanger				2	7			13					22	
12380	Snor				3								1	4	
12430	Rietzanger			10	17	2	25	118				1		173	
12500	Bosrietzanger	2	3	2	5	45	12	123	12			4		208	
12510	Kleine karekiet	3	15	6	39	68	74	72	10			3	6	296	
12530	Grote karekiet														
12590	Spotvogel					2	1							3	
12740	Braamsluiper							2						2	
12750	Grasmus	3	1	2	6	29		34	12					87	
12760	Tuinfluit			2	6	76	5	14	10			2		115	
12770	Zwartkop			2	8	78	3	8	29	1		5		134	
13110	Tjiftjaf			2	6	48	3	39	14	3		6		121	
13120	Fitis			2	15	194	11	126	13			6		367	
13350	Grauwe vliegenvanger					9	1							10	
13640	Baardmannetje				6			2						8	
14370	Staatmees			1	3	7			5	1		4		21	
14420	Matkop				1	22		1	4					28	
14620	Pimpelmees			2	6	19	4	1	14	12		6		64	
14640	Koolmees			3	5	37	6	1	10	32		8		102	
14870	Boomkruiper			1		33	2		5	1		4		46	
15080	Wielewaal					2							5	7	
15390	Gaai			1	2	3		1	4	2		2		15	
15490	Ekster			1		1	1		4	8		4		19	
15600	Kauw									126		4		130	
15670	Zwarte kraai				3	3	4	6	4			2		22	
15820	Spreeuw					1	2		2	66				71	
15910	Huismus						3			97				100	

15980	Ringmus					1								1		
16360	Vink			1	1	36	5	1	10	2		2		58		
16490	Groenling				1	2	2			6		1		12		
16530	Putter			1	2	1	4	4		1				13		
16600	Kneu			2	10	2	2	9						25		
18770	Rietgors	1	3	4	25	18	19	52	1		21	2		146		

Bij opgaven van b.v. 2 - 4 is vermeld 3 ex. (naar boven afgerond) Cursief = mogelijk
 SU: Suiker Unie: gondberging en terrein langs Oude Maas Mijlp / NP: natuurontw. Mijlpolder en Nieuwepoldertje
 GK: Groot Koninkrijk: polder / rietgors excl. griend (enkele soorten gehele gebied) Park Mijn: park Mijnsheerenland
 GG: Groote Gat e.o. KS: Korendijkse Slikken Oeverland: Essche-, Zeehondenplaat en APL polder
 BZ: Buitenzomerlanden,
 Heinenoord OBL dorp: Oud-Beijerland dorp (Zeeheldenwijk en Centrum Z./w)
 Ventjagersplaten: Slechtvalk 2 juv. (eigen waarneming) OLS: Oudeland van Strijen (4 plots weidevogelmeetnet)

VOOR DE WAKKERE LEZER

(van uw IV – reporter)

Wie is de ware eigenaar van deze schoenen? U kunt kiezen uit deze 3 noeste BMP – tellers. Zijn de schoenen van Eef, Sjoerd of Freek?

Stuur uw oplossing voor 1 december in naar E. v.d. Sluis.

Er valt een mooie prijs te verdienen: Een vogeluitje in gezelschap van de eigenaar van deze schoenen.

Schoenen
 Stille getuigen
 Van vroeg opstaan
 Scherpe blik scherp gehoor
 BMP - er

HOEKSCHEWAARDSE BROEDVOGELS

Elders in dit nummer treft u het overzicht aan van de broedvogels in de Hoeksche Waard in 2006, van de hand van Arie v/d Linden. Wat de broedvogels betreft is dit zijn laatste overzicht; zoals reeds in het voorjaarsnummer van In Vogelvlucht aangekondigd wordt de coördinatie van de broedvogeltellingen vanaf 2007 overgenomen door ondergetekende.

In de lijn van Arie's inspanningen is het de bedoeling om ieder jaar een overzicht te publiceren van het wel en wee van de Hoekschewaardse broedvogels.

Terugblikkend op hetgeen inmiddels bij ons in de analen is vastgelegd hierbij een kort overzichtje van de aantallen broedvogelsoorten bijgewerkt t/m 2005. De complete lijst zal in een van de komende nummers van In Vogelvlucht worden gepubliceerd. Het eiland Tiengemetten is in het totaal begrepen, de Ventjagersplaten worden separaat vermeld.

Tot en met 1999 (Vogels van de Hoeksche Waard) kende de Hoeksche Waard 122 soorten broedvogels en de (uitsluitend broedend op de) Ventjagersplaten 1, totaal 123 soorten. In 2005 zitten wij al aan de 134 soorten + 10 op de Ventjagersplaten = 144 totaal. Dit is wel inclusief exoten als Zwarte Zwaan, Canadese Gans etc. en soorten als Soepeend en Stadsduif, soorten welke ook voorheen broedvogel waren maar niet als zodanig werden vermeld.

Soorten welke sinds de laatste eeuwwisseling nieuw als broedvogel konden worden begroet waren bijvoorbeeld: Kleine Bonte Specht, Brandgans, Steltkluut, Porseleinhoen en Kokmeeuw.

Uit het project 'Bijzondere vogelsoorten in de Hoeksche Waard' kwamen sterke aanwijzingen voor het broeden van soorten als Bonte Vliegenvanger, Fluitier, (2002) en Roodmus (2003). Van deze soorten werden in ieder geval eenmalig zingende exemplaren binnen de SOVON datumgrenzen waargenomen, voldoende om ze als (mogelijke) broedvogel mee te tellen..

De lijst bevat ook een aantal voormalige broedvogelsoorten als Ooievaar, Bontbekplevier, Strandplevier, Stormmeeuw, Roek en Geelgors. Ook de Roerdomp, de Kerkuil en het Baardmannetje behoorden in 1999 tot de voormalige broedvogels maar hebben zich inmiddels weer als broedvogel in de Hoeksche Waard gevestigd.

Het zal tenslotte niet verbazen dat natuurontwikkelingsprojecten, met name ten noorden van de Ventjagersplaten, in de laatste 10 jaar in grote mate hebben bijgedragen aan de vestiging van broedvogels als o.a. Dwergstern, Zwartkopmeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Grote Mantelmeeuw en Zilvermeeuw. Behalve de Aalscholver, welke al in 1999 als broedvogel bekend was, vermeldt het overzicht van de Ventjagersplaten ook nog soorten als Kleine Zilverreiger, Krooneend, Zwarte Stern en Slechtvalk (*Dam naar Flakkee*).

Het volgen van het wel en wee van onze broedvogels is in vele opzichten interessant en ook een belangrijke basis voor verder onderzoek.

Een ieder die broedvogels inventariseert en/of informatie heeft over broedvogels in de Hoeksche Waard wordt dan ook nogmaals vriendelijk verzocht (een kopietje) van de resultaten door te sturen of te mailen naar de coördinator van het project (*m.i.v. 2007*):

Frank van Gessele e-mail: gessefr@zonnet.nl of ges@hlag.com tel.0186-613417
--

NESTBOUW DOOR ZWARTE WOUW LANGS HET HOLLANDSCH DIEP

Nadat Dick van Houwelingen (DH) op 19 april 2007 een Zwarte Wouw waarnam boven de APL-polder bij Strijensas, zag Menno Korbijn (MK) er tijdens de Hoeksche Waardse vogeldag van 5 mei eentje cirkelen boven het oostelijk deel van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen (ABH). Dat oostelijke deel betreft de z.g. Buttervlietpolder, een kleine zich buiten de hoofdwaterkering bevindende akkerbouwpolder, die van het Hollandsch Diep gescheiden is door een verwilderde griend. Ingeklemd tussen de Buttervlietpolder en de Hoogezandsche Gorzen ligt een graslandje, met de naam het Weitje van de Koning. De hoofdwaterkering wordt gemarkeerd door een lange rij oude, hoge populieren, waarvan tijdens de meeste stormen er tegenwoordig wel een paar omtuimelen. Deze bomen zitten onder de granaatscherven, die ze opliepen in winter 1944-45, toen de geallieerden vanuit het tegenover liggende Noord-Brabant de in de Hoeksche Waard gelegerde Duitse bezetters bestookten (med. J. van Rij). Al bij al bestaat het oostelijk deel van de ABH uit een gevarieerd landschap met ook binnendijs een omvangrijke aanplant en lange houtsingels. Omdat het gebied is gesloten voor het

publiek, is de rust verzekerd. De nabijheid van het Hollandsch Diep is nog een extra factor van belang om de sector aantrekkelijk te maken voor roofvogels .

De dag na 5 mei ging Peter de Barse (PB) poolshoogte nemen. Nog fietsend door de aan de ABH grenzende polder Raepshille, zag PB richting ABH een Zwarte Wouw vliegen met een tak in een van de poten. De vogel verdween achter een boomsingel, in de buurt van de eerder genoemde rij oude peppels. Gejaagd spoedde PB zich naar het grenshek van de ABH. Daar gearriveerd zag hij een Zwarte Wouw naderen, die landde op een van de akkers van de ABH. Even later volgde een tweede exemplaar, die zo'n vijf meter verwijderd van de eerste neerstreek. Ingelicht door PB, zagen later op de ochtend MK, diens vader en Janus Verkerk een van de vogels. Er ging een telefoontje naar Gerard Ouweneel (GLO), die met Hans Westerlaken (HW) voor zomer 2007 een broedvogelinventarisatie van ABH-buendijs op het programma had staan. GLO was op Texel. De doorgeschakelde telefoonverbinding was beroerd, zodat de mededeling over waargenomen Zwarte Wouwen wel doorkwam, maar de takkensjouwerij niet. De daaropvolgende dagen zagen diverse waarnemers verschillende Zwarte Wouwen langs de zuidrand van de Hoeksche Waard (tabel 1).

Terugkerend van een inventarisatieronde liep GO op 18 mei de hoofdwaterkering af richting grenshek. Op de kruin rustte een roofvogel, die hij dankzij de lichtere kop en de kleine snavel direct herkende als een Zwarte Wouw. Hoog uit een van de aan de rechter dijkvoet staande populieren vloog een tweede grote roofvogel weg, die direct verdween achter de bomen, wellicht een tweede exemplaar. Op slag herinnerde GLO zich PB's' telefoontje van eerder die maand. Hij concentreerde zich op de eerste vogel, die tussen de bomen heen en weer bleef vliegen. In een van de peppels bevond zich een fors nest, op wel 15 meter hoogte, geconstrueerd in de oksel van een zware tak. Het nest vertoonde vers blad en een flard plastic. Na wat te hebben rondgevlogen tussen en boven de peppels, verdween de eerste Zwarte Wouw eveneens. Na de mede-inventariseerder HW te hebben ingelicht, spoedde GLO zich naar Maasdam om daar Zwarte Wouwen-literatuur te bestuderen.

Op de avond van de 21^e mei gingen HW en GLO naar ABH-oost. In de nabijheid van het nest vloog hoog uit een boom een Zwarte Wouw op. Wellicht was er weer een tweede vogel. Beide verdwenen terstond. Omdat rust een vereiste was en bovendien nog niet met zekerheid een Zwarte Wouw op het nest was gezien, besloten GLO en HW de zaak voorlopig voor zich te houden. Wel werd de eigenaar van het gebied ingelicht, J. van der Eyk. Omdat van der Eyk voor zijn bedrijf in Zuidelijk Flevoland meermalen bij het Grauwe Kiekendievenproject betrokken was, kent deze het klappen van de zweep als het gaat om zeldzame roofvogels.

Bij snelle controles op 28 mei, 30 mei en 3 juni door GO respectievelijk HW waren geen activiteiten te bespeuren, zodat aannemelijk werd dat de vogel(s) het bij nestbouw hadden gelaten, waardoor MK's' Zwarte Wouw van 22 mei de laatste waarneming was.

Deze nestbouw door (een) Zwarte Wouw(en) past in een beeld, zij het dat een geval in West-Nederland wel opmerkelijk is. Van Manen (2002) meldt twee zekere broedgevallen, in 1984 en 1996, en voorts nog 'enkele vage aanwijzingen'. De laatste jaren waren er broedpogingen in de Gelderse Poort in 2005 en 2006 en in 2006 ook in Limburg (med. A. Boele). Hoe zomer 2007 verliep is thans (juni) nog niet bekend, maar in ieder geval broedde een paartje bij Kranenburg, achter Nijmegen, een paar kilometers Duitsland in. (med. R. Vogel).

Het kan zijn dat de nabijheid van de half geïnundeerde APL-polder, een paar honderd meter van de nestplaats, mede een factor van betekenis was. In de warme maand april 2007 was de vis er vroeg bij om te paaien. Er raken dan nogal eens exemplaren vast op de ondiepe, lange oeverstroken met wisselende waterstanden, waardoor ze omkomen. Voor aaseters die Zwarte Wouwen ook zijn, dus een aantrekkelijke locatie om aan voedsel te komen. Rond de maandwisseling april-mei kwamen er nogal wat Zwarte Wouwen door in Nederland. Indien dan een of meer exemplaren in elkaars onmiddellijke nabijheid een aantrekkelijk voedselgebied en broedbiotoop aantreffen, dan blijven ze wellicht hangen.

Tabel. Waarnemingen van Zwarte Wouwen langs de noordoever van het Hollandsch Diep in het voorjaar van 2007.

19 april:	1 ex. Oeverlanden Hollands Diep (DH)
2 mei:	2 exx. Westzijde Oeverlanden (Ron Baggerman), waarvan later 1 ex. over de Esscheplaat richting oost vloog (HW)
5 mei :	1 ex. Boven ABH-oost (MK e.a.)
6 mei :	2 exx. Vliëgend en aan de grond ABH-oost (PB, MK e.a.)
12 mei :	2 exx. Vliëgend/zwevend boven ABH-oost (PB, MK)
13 mei :	2 exx. Doorkomend boven Numansdorp, richting west (HW)
18 mei :	1 ex. wellicht 2 vogels, rond nest ABH-oost. (GLO)

21 mei : 1 ex., wellicht 2 vogels, rond nest ABH-oost (GLO, HW)
22 mei : 1 ex. Vliegend boven ABH-oost (MK)
28 mei en nadien: geen activiteiten bij nest.

Literatuur:

Harrison, C. 1978. Elseviers Broedvogelgids. Nesten, eieren en jongen van alle in Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten broedende vogels. Elsevier, Amsterdam.
Manen, W. van. 2002. Zwarte Wouw *Milvus migrans* pp. 152 in: SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.

Peter de Barse
Menno Korbijn
Gerard Ouweneel
Hans Westerlaken

BMP "GROOTE GAT E.O." 2006 (PLOTNR. 0148)

1. Inventarisatie

Het Groote Gat e.o. wordt door ons vanaf 1982 jaarlijks op broedvogels geïnterpreteerd. In 2006 dus voor de vijentwintigste keer ofwel een jubileumjaar dat we nog hopen te vieren met een publicatie. Vanaf 1984 vinden deze inventarisaties plaats in het kader van het Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON. In 2006 is het plot gedurende het broedseizoen 21x bezocht. Er is op 11 mei een avondbezoek gebracht. De bezoeken op 23 april, 21 mei, 28 mei, 11 juni en 25 juni waren onvolledig (niet het hele plot geteld) en/of aanvullend (niet alle soorten geteld).

De waarnemingen zijn geïnterpreteerd volgens de BMP-criteria. De consequentie daarvan is dat de opgegeven aantallen soms hoger uitvallen dan het werkelijke aantal broedparen of territoria. Zo bestaat de indruk dat slechts een deel van de in het broedseizoen aanwezige eenden ook echt tot broeden overgaat. Ook moeten er soms soorten worden meegeteld die vrijwel zeker buiten het plot gebroed hebben maar waarvan de territoria met het plot overlappen en voor dat deel aan de criteria voldoen (in 2006 bijv. Groene Specht, Grote Bonte Specht, Witte Kwikstaart en Kneu).

2. Onderzoeksgebied

Het Groote Gat e.o. ligt in de polder Groot-Zuid-Beijerland in het zuidwesten van de Hoeksche Waard en heeft een oppervlakte van ca. 150 ha. De kern van het plot wordt gevormd door het gelijknamige SBB-reservaat met een oppervlakte van ca. 35 ha. Dit natuurgebied bestaat uit een oud kreekrestant met een goed ontwikkelde oevervegetatie, droge en natte graslanden en enkele bosclementen in de vorm van een vochtig loofbos (het Otterbos) ten oosten van de kreek, een populierenbosje bij het Zwartsluisje en een griendje bij de Kom. Aan de zuidkant van de kreek is een rij knotwilgen aangeplant. De kreek staat niet in verbinding met het hoofdwatgangenstelsel en heeft een eigen waterhuishouding. Om de waterkwaliteit te verbeteren is de kreek in 1997 gebaggerd en in 1999 voorzien van een verlengde aanvoerweg (helofytenfilter). Deze ligt in het oostelijk deel van het reservaat en is uitgevoerd als een dubbele watergang die zich vanaf het Vissersdiep door de graslanden naar het inlaatpunt bij het Otterbos slingert. Langs deze aanvoerweg zijn riet en biezen aangeplant. De graslanden in het reservaat worden extensief beweid of alleen gemaaid. De rietruigte rond de kreek en de riet- en biezenaanplant langs de verlengde aanvoerweg worden in principe ieder jaar voor een deel gemaaid. Door wegzijging vanuit de verlengde aanvoerweg zijn de laaggelegen delen plas-dras komen te staan en met riet begroeid geraakt. Vooral de rietkraag in de oude kreekloop tussen het Otterbos en de Kom heeft zich de laatste jaren enorm uitgebreid. Ook het Otterbos zelf is zo nat geworden dat de iepen, berken en vieren steeds minder vitaal worden of afsterven. De rest van het plot wordt gevormd door de akkers ten noorden en zuiden van het reservaat (globaal tot aan het eerste kavelpad), het Vissersdiep en de Kom, alsmede een deel van de dijkbeplanting, tuinen en watergangen langs de Sluisjesdijk. De westgrens van het plot ligt op de Sluisjesdijk, de oostgrens op de Kraagweg. Aan de noordzijde van het Vissersdiep is enkele jaren geleden een natuurvriendelijke oever aangelegd. Deze is inmiddels uitgegroeid tot een forse rietkraag.

3. Beheer in 2006

De laaggelegen graslanden in het noordoostelijk deel van het reservaat waren ook dit broedseizoen alleen in gebruik als hooiland en werden half juni gemaaid. De hooggelegen graslanden in het noordwestelijk deel werden vanaf eind april beweid met ca. 30 stuks vlees- en jongvee.

De rietruigte rondom de kreek en de rietkraag in de oude kreekloop tussen het Otterbos en de Kom zijn afgelopen winter niet gemaaid. Het maaisel van vorig jaar lag nog steeds op enkele hopen aan de noordrand en werd door de Bergeenden soms als baltsplaats gebruikt. De oevers van de watergangen die het helofytenfilter vormen zijn vorig najaar aan één zijde gemaaid. De knotwilgen langs de zuidrand van de kreek zijn in het vroege voorjaar weer voor een deel geknot. Het snoeihout is daarbij opnieuw in de rietkraag gedeponneerd. Tot onze verrassing bleek eind augustus een fors deel van de rietruigte rondom de kreek ineens wél gemaaid, waardoor het overjarige riet er nu wat ijf bij staat.

De steilrand langs het Vissersdiep is half mei uitgerasterd om de Oeverzwaluwkolonie te beschermen. Op de akkers rondom het SBB-reservaat werden dit jaar tarwe, aardappel, suikerbiet, graszaad, erwten en selderij (?) verbouwd.

4. Soorten in 2006

Het totaal aantal broedvogelsoorten kwam in 2006 uit op 58, één meer dan in 2005. Hiervan staan er dertien op de Rode Lijst 2004, te weten vijf als "kwetsbaar" (KW: Slobeend, Patrijs, Zomertortel, Koekoek, Groene Specht) en acht als "gevoelig" (GE: Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Gele Kwikstaart, Graspieper, Spotvogel, Huismus, Kneu).

Van de Turkse Tortel en de Kauw werden ditmaal alleen broedparen of territoria vastgesteld net buiten het plot in de lintbebouwing aan de overzijde van de Sluisjesdijk. Deze soorten tellen niet mee omdat er geen of onvoldoende geldige waarnemingen binnen de plotgrenzen zijn gedaan.

Er werden in 2006 géén nieuwe broedvogelsoorten genoteerd. Zes soorten hebben zich opnieuw gevestigd, namelijk **Patrijs, Zomertortel, Grote Bonte Specht, Grauwe Vliegenvanger, Ekster** en **Kneu**. Een paartje Patrijzen (voor het laatst in 1997) werd diverse keren gezien op de akkers bij boerderij Egmondsoord langs de Kraagweg. Op 11 juni lag een hevig alarmerende oudervogel in de clich met twee kraaien hetgeen op de aanwezigheid van jongen zou kunnen duiden. De Zomertortel (voor het laatst in 2004) zat weer in de vlieren bij het volkstuintje bij de Sluisjesdijk. De Grote Bonte Specht (voor het laatst in 2003) werd diverse keren roffelend aangetroffen in het populierenbosje. De Grauwe Vliegenvanger (idem) was terug op zijn vaste stek in de beplanting rond de watergang langs de Sluisjesdijk. De Ekster (voor het laatst in 2004) had een nest in een hoge populier in de tuin van het woonhuis achter de kreek. Er werden regelmatig paartjes Kneuen (idem) waargenomen in de hoge kruidenvegetatie bij het helofytenfilter. Hoewel in deze omgeving wel wat geschikt broedbiotoop voorhanden is, blijft de vraag of dit geen foeragerende vogels van elders zijn geweest.

In 2006 hebben vijf (eigenlijk zes) soorten verstek laten gaan. Ondanks een groot aantal veldbezoeken kon van **Havik, Turkse Tortel, Zwarte Roodstaart, Grasmus, Kauw** en **Ringmus** geen enkel broedpaar of territorium worden vastgesteld. De Havik was wat dat betreft een twijfelgeval. Bij de eerste negen bezoeken tot en met 21 april werd telkens een vrouwtje waargenomen. Op 30 april leek de commotie in de groep kraaien in het Otterbos ook op de aanwezigheid van een Havik te wijzen. Aangezien er geen enkele keer een paar, laat staan territorium- of nestindicatief gedrag, werd vastgesteld, voldeed deze soort echter niet aan de criteria. De Turkse Tortel degradeerde weer van nèt wel naar nèt niet in het plot. De Zwarte Roodstaart werd in het broedseizoen zelfs helemaal niet waargenomen, ook niet op zijn vertrouwde stek op de schuren aan de overkant van de Sluisjesdijk waar hij sinds 1989 altijd te vinden was. Merkwaardig was het verdwijnen van de Grasmus, sinds 1995 onafgebroken aanwezig met max. 5 territoria in 2001 en nu slechts een eenmalige zangwaarneming op 11 mei. Voor het eerst sinds 1991 was de vaste broedplaats van de Kauw in de schoorsteen van Zwartsluisje 4 niet bezet. De Ringmus balanceerde al jaren op het randje.

5. Aantallen in 2006

Het totaal aantal territoria of broedparen liep in 2006 verder op tot 545 ofwel een verdubbeling van de aantallen begin jaren 80. De top drie bestond dit jaar uit **Oeverzwaluw** (76), **Kleine Karekiet** (74) en **Wilde Eend** (58).

Voor vijf soorten kon in 2006 een nieuw maximum worden genoteerd. Spectaculair was de toename bij **Oeverzwaluw** (76 tegen maximaal 19 in 2005) en **Kleine Karekiet** (74 tegen 58 in 2005). Verder bereikten ook **Winterkoning** (19 tegen 15 in 2005), **Boomkruiper** (2 tegen 1 in 2003 en 2005) en **Zwarte Kraai** (4 tegen 3 in 1993-1996 en 1999-2005) een nieuw hoogtepunt. In vergelijking met vorig jaar zaten **Graspieper** en **Gele Kwikstaart** duidelijk in de plus. Dat is mogelijk een artefact doordat er in juni wat extra insteken over de kavelpaden in de akkers langs de Kraagweg zijn gemaakt. **Wilde**

Eend (opnieuw), **Slobeend**, **Kuifeend** en **Tjiftjaf** deden het daarentegen in 2006 uitgesproken slecht. Mogelijk dat het geringe broedsucces (predatie?) de Wilde Eend toch parten gaat spelen en dat de natuurontwikkeling op de Oosterse en Westerse Laagjes en de Tiendgorzen een deel van de Slob- en Kuifeenden heeft "weggezogen". Voor de halvering van de Tjiftjaf hebben we geen verklaring. De kolonie van de **Blauwe Reiger** liep iets terug tot 36 paar. Succesvolle broedgevallen werden onder meer vastgesteld van de **Grauwe Gans** (op 14 mei een paar met zes pullen), de **Nijlgans** (vanaf 14 mei een paar met zes pullen en vanaf 26 mei een ander paar met vier pullen), **Krakeend** (tenminste twee vrouwtjes met pullen op 11 juni) 16 mei) en **Tafeleend** (op 11 juni een vrouwtje met 3 pullen in het helofytenfilter. Gelet op het gedrag van de **Bruine Kiekendieven** en **Buizerds** hebben zij ook dit jaar succesvol in het Grootte Gat gebroed. Het paartje Buizerds had zijn vaste stek overigens verruild voor een minder stevig kraaiennest (?) in een half omgevallen boom. Het meest spectaculair was de groei van de kolonie van de **Oeverwaluw**. Uiteindelijk werden in het zandige deel van de afslagoever aan de zuidkant van het Vissersdiep 76 gebruikte nestholten vastgesteld! Binnen het plot bevindt zich één broedplaats van de **Huiswaluw** (locatie Zwartsluisje 4). Een paar jaar geleden is gebleken dat deze kolonie vanaf de looproute door het plot niet geheel kan worden overzien. Van de Vogelwerkgroep HWL zijn aanvullende gegevens ontvangen die in bijgaande tabel zijn verwerkt. Dit betekent dat de aantallen vanaf 1997 tot 2005 naar boven zijn bijgesteld (1997 van >2 naar 5; 1998 van >4 naar 6; 1999 van >4 naar 13; 2000 van >4 naar 13; 2001 van >6 naar 19; 2002 blijft >4; 2003 van >2 naar 3; 2003 van >4 naar 6 en 2005 van >6 naar 12). In 2006 zijn hier door de vogelwerkgroep 15 nesten geteld.

6. Verspreiding in 2006

Hoewel de graslanden ogenschijnlijk geschikt zijn en door de plaatselijke vernatting misschien zelfs geschikter zijn geworden hebben er ook dit jaar weer geen weidevogels in het reservaat gebroed. Alles zit op de akkers. Wel worden de graslanden als voedsel- en opgroeigebied gebruikt (zo was er op 3 juli een paar Scholeksters met drie bijna volgoeide pullen in het gebied aanwezig). Door de aanleg van de verlengde aanvoerweg en de natuurvriendelijke oevers langs het Vissersdiep en de sloot langs de zuidgrens van het reservaat zijn er op veel meer plaatsen in het plot rietkragen en rietvelden ontstaan. Met name Kleine Karekiet, Rietzanger en Rietgors profiteren daarvan en hebben een ruimere verspreiding dan voorheen. Van de 74 territoria van de Kleine Karekiet zaten er dit jaar 19 langs het Vissersdiep, 16 langs de verlengde aanvoerweg en in de oude kreekloop, 4-5 in de zuidelijke randsloot en zelfs 1-2 in de wegsloot van de Kraagweg (ofwel 56% van het totaal)..

7. Trends

De aantalsontwikkeling bij veel soorten in het Grootte Gat e.o. wordt natuurlijk in belangrijke mate gestuurd door de veranderingen in inrichting en beheer. Dat geldt met name voor de water- en rietvogels. Toch is het opmerkelijk dat ook in zo'n klein gebied met lage aantallen de landelijke en regionale trends zo goed zichtbaar worden. De negatieve trend bij de weide- en akkervogels (terwijl er in het beheer van de graslanden en akkers ogenschijnlijk weinig veranderd is) en de positieve trend bij de soorten van opgaande vegetatie (hoewel er toch niet veel bos of struweel is bijgekomen). Ook op soortsniveau zijn de parallellen opvallend. De opmars van Fuut, Blauwe Reiger, Krakeend, Kuifeend, Blauwborst en Rietzanger. Het verschijnen van Grauwe Gans, Nijlgans, Buizerd, Holenduif en Groene Specht. En de sterke afname of het verdwijnen van soorten als Torenavalk, Houtduif, Ransuil, Spotvogel, Kneu en Ringmus. Het past allemaal prima in het landelijke beeld.

Rob ter Horst
Lodewijk Ouwens

AANTAL BROEDPAREN cq. TERRITORIA PER SOORT in het SBB-reservaat GROOTE GAT																									
soort	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fuut	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2-3	2-3	2	2	2
Blauwe reiger	2	7	5	5	4	3	2	3	7	7	10	14	18	26	22	25	24	29	31	37	40	33	41	40	36
Knobbelzwaan	-	-	0-1	0-1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Grauwe Gans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1
Nijlgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2-3	2-3
Bergeend	2	4	4	5	4	5	4	4	4	3	2	2	2	3	2	3	1	2	3	1	1	1	1	2	3
Krakeend	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	3	2-3	1-2	3-4	5-6	5-6	3-5
Wintertaling	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wilde Eend*	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv	brv
Soepeend																				-	-	-	1	-	1
Slobeend	3	5	5	5	5	5	3	5	5	4	5	4-5	4-5	6-7	7-10	8	7	7-8	7	5-6	6	7	6	8-9	4-5
Tafeleend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3	2
Kuifeend	2	5	3	2	1	2	2	2	1	1	1	3	7	3	3	4	5	5-7	5	7-8	3-4	7-8	5-6	11	5
Bruine Kiekendief	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3
Havik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Sperwer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	-	-	-
Buizerd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1	-	1?	1?	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Torenvalk	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0-1	0-1	-	0-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Boomvalk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Patrijs	-	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fazant	2	2	-	2	2	1	3	3	3	3	3-4	3-4	3	2-3	3-5	3	4	3	4	1	2-3	2	2	3	3
Waterral	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Waterhoen	2	1	3	3	3	1	2	3	4	2	2-3	4-5	3-5	2-3	3-4	2-3	2	3-4	3	4	4	2-3	3	2	2
Meerkoet	4	4	5	5	7	4	4	6	6	6	7	4	6	4-5	6	5-6	5-7	9-10	8	6-7	7-11	7	11	14	14-16
Scholekster	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1	0-1	-	1	0-1	1-2	1-2	1	-	-	-	1	-	0-1	0-1	1
Kievit	13	7-8	6	6	6	3	3	1	2	1	1	-	1	-	0-1	0-1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Grutto	1	2	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Tureluur	-	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Holenduif	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	
Houtduif	18	23	22	22	28	17	18	20	23	25	21	15	16	13	18	13	11	10	13	10	10	11	6	7-8	5	
soort	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	
Turkse Tortel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Zomertortel	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	-	1	
Koekoek	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	
Ransuil	1	1	1	-	1	1	-	1	1	1	1	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Groene Specht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	1	1	1	
Grote Bonte Specht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	
Veldleeuwerik	4	6	6	4	4	4	2	3	1	1	2-4	1	2	1	0-1	2	-	-	-	1	1	-	-	1	-	
Oeverzwaluw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	19	76	
Boerenzwaluw	2	1	-	-	1	1	-	1	2	1	-	1	-	-	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	
Huiszwaluw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Graspieper	3	2	3	3	3	2	2	2	2	3	1	-	1	-	0-1	-	1	2	1-2	1	3	1	1	1	-	
Gele Kwikstaart	1	3	2	4	3	3	3	4	2	2	1	-	-	0-1	1	-	-	-	0-1	-	1	-	-	-	-	
Witte Kwikstaart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	0-1	
Winterkoning	3	3	3	1	2	2	3	4	3	3	4	7	7	6	3	6	4	4	7	10-11	10	9	13	12	16	
Heggenmus	3	1	3	3	3	2	4	4	2	3	3	4	4	4	5	3	5	3	3	2	4	3	4	4	3	
Roodborst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
Blauwborst	-	-	1	-	2	3	7	12	11	9	7	10	8	9	7	17	8	11	8	10-11	11	10	9	5	6	
Zwarte Roodstaart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	-	
Roodborsttapuit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
Merel	3	3	4	2	3	2	5	4	3	3	3	3	2	2	2-3	2	2	2	3	4-5	2	2-3	5-6	5	5-6	
Zanglijster	1	1	1	-	-	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	0-1	1-2	2	1	1	-	1	2	1	2	
Grote Lijster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	
Sprinkhaanrietzanger	-	-	2	-	-	1	-	-	-	1	3	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	3	-	-	
Snor	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	
Rietzanger	6	2	2	6	1	-	3	1	-	1	2	2	3	1	-	4	2	9	7	12	14	14	26	22	24	
Bosrietzanger	12	13	12	18	14	15	14	13	16	16	12	11	14	11	16	21	18	16	16	9	15	10	14	10	10	
Kleine Karekiet	20	15	23	20	21	34	40	38	35	30	40	32	32	41	35	44	33	25	32	28	26	26	35	38	47	
Spotvogel	1	2	2	1	2	2	1	2	4	2	2	2	2	2	2	1-2	2	1	1	1	2	-	-	-	0-1	1

Grasmus	1	1	1	1	-	-	-	1	1	-	2	1	-	3	2	4	1	4	4	4	1	2	4	1	-
Tuinfluitier	1	1	2	3	2	2	1	3	2	3	3	4	3	3	4	2	2	2	2	4	3	4	5	6	5
Zwartkop	1	1	1	-	1	-	3	-	1	1	-	1	1	1	1	1-2	1	2	2	1-2	3	2	3	2	3
Tijftjaf	3	1	1	-	-	-	-	1	1	1	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	4	7	6	6	3
soort	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Fitis	4	1	4	4	3	3	4	4	4	4	4	6	6	6	5	5	5	7	6	8	8	8	9	11-12	11
Grauwe Vliegenvanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1
Staartmees	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Matkop	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pimpelmees	-	-	1	1	-	2	1	2	2	1	1	1	1	-	1	-	1	-	2	2	2	2	2-3	4	4
Koolmees	-	1	1	1	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	4	3	5	5-6	5
Baardmannetje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0-2	-	-	-	0-1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Boomkruiper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2
Ekster	-	1	1	1	1	1	1	1	-	1	-	-	1	1	1	1	-	1	-	1	1	1	1	-	-
Kauw	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Zwarte Kraai	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
Spreeuw	-	-	1	-	1	1	1	-	-	1	-	1	1	0-1	0-1	-	0-1	1	1	-	2	-	1-2	1	1
Huismus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ringmus	-	-	-	-	-	3	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-
Vink	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	1	0-1	0-1	0-1	-	2	2	2	1	2	2	2-3	3
Groenling	-	-	-	-	1	1	1	-	1	1	-	1	-	1	1	-	0-1	-	1	1	-	-	1	1	1
Putter	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1-2	2	2	0-2	-	1-2	1-2	1-2	2	1	2	2-3
Kneu	1	2	2	2	1	2	1	4	4	3	3	2	2	2	1	2	2	1	0-2	2	1	-	1	-	2
Rietgors	11	9	15	10	13	10	18	14	16	12	12	13	12	13	11	13	9-10	9	10	15	19	15	19	20	18
totaal aantal soorten*	35	41	41	38	42	44	43	47	42	45	42	44	43	41	41	41	40	43	45	46	48	48	50	46	46
											43			46	47	45	45		49				51	48	47

WINTERTELLINGEN IN DE HOEKSCHE WAARD 2006 – 2007

Voor de 6^e maal zijn de tellingen van oktober t/m maart door mij verzameld en vastgelegd per poldernummer en deelgebied. Dit in de eerste plaats voor het archief van onze Vogelwerkgroep. Om de leden inzicht te geven in de aantallen en soorten die er in de winter geteld worden is hierbij een overzicht van de totalen van zwanen en ganzen per maand en een overzicht van de verdeling hiervan per deelgebied per maand. Van de overige wintergasten is dat alleen per maand omdat een gedetailleerd overzicht nogal veel ruimte in beslag zou nemen. Omdat het vastleggen van het fouragegedrag van de ganzen weinig zin meer had ben ik er mee gestopt. Veel gebieden zijn natuurgebieden en in de resterenden werden relatief weinig ganzen gezien.

De getelde gebieden waren vrijwel gelijk aan die van vorig jaar. Alleen het gebied: Groot Koninkrijk buitendijks / Oude Maas zuid is er bij gekomen. Door allerlei oorzaken konden enkelen niet alle maanden worden geteld. Dat waren: de polder Groot Koninkrijk in oktober 2006, de O. en W. Laagjes in februari 2007 en Hoeksche Waard west in maart 2007, dit met uitzondering van het Groote Gat en de polder Klein Piershil die wel geteld werden. Ook van het eiland Tiengemeten kreeg ik weer aantallen met uitzondering van de maand februari 2007. Deze gegevens zijn wederom los van die van de Hoeksche Waard vermeld.

Afgelopen winter was eigenlijk niet echt een winter zoals wij die normaal zouden moeten hebben. Enkele nachten slechts daalde het kwik misschien net onder nul maar dat was het dan wel. Daardoor bleven o.a. veel Kieviten en Goudplevier in onze regio pleisteren en dat leverde flinke aantallen vogels extra op tijdens de tellingen. Daardoor waren in alle maanden de aantallen hoog. Bij de totalen van dit seizoen heb ik ter vergelijking ook de aantallen van de 3 vorige seizoenen vermeld.

Kort nog wat opmerkingen over enkele soorten. Dwergganzen waren ook dit seizoen weer zeer goed vertegenwoordigd op ons eiland. Het maximum aantal in het Oudeland van Strijen was 63 ex. en op de Korendijkse slikken (meen ik) 18 ex. Deze aantallen werden tijdens de tellingen niet gevonden maar de uitkomsten waren toch hoog. Tijdens de wintermaanden is veruit het grootste deel van de populatie van deze zeer schaarse gans in de Hoeksche Waard te vinden. In oktober werd bij het Groote Gat een Roerdomp gezien en andere goede waarnemingen in de zelfde maand waren een Kwak bij de Tiendgorzen en een Purperreiger op de Korendijkse slikken. Veruit de meeste Nonnetjes, namelijk 12 ex., werden gezien in januari, 11 ex. daarvan bevonden zich in het Oudeland van Strijen. Middelste zaagbekken werden gemeld van het Haringvliet (4 ex. in oktober) en het Spui (1 ex. in januari). En ook de Zeearend liet zich deze winter weer zien langs het Haringvliet, maar wel met een grote tussenpoos namelijk in november en februari. Dit waren overigens wel 2 verschillende exemplaren. In oktober werden in de APL polder 4 Kleine strandlopers gezien. Deze zeer schaarse overwinteraar werd overigens de gehele winter door meerdere malen gezien met een maximum aantal van 8 ex. Dit was meestal in de APL polder maar ook in het Oudeland van Strijen. Op deze laatste plaats mogelijk als de waterstand in de APL polder te hoog was, iets wat afgelopen winter nogal eens gebeurde. Een overwinterende Oeverloper werd in januari, februari en maart gezien langs de Oude Maas bij Puttershoek. En hoe zacht de maand april was is misschien wel af te leiden uit het aantal gemelde Tjiftjaffen in die maand namelijk 45 ex. In januari werden in het Oudeland van Strijen 2 Vuurgoudhaantjes gevonden. En ook de Klapekster was weer aanwezig op de Korendijkse slikken. Een Bonte kraai werd in januari gevonden in een flinke groep Zwarte kraaien in de Mariapolder. Een groot gemak vond ik dit seizoen dat ik veel telling via het internet bij SOVON op kon halen. Een stimulans om dit verslag ook volgend jaar weer te maken Maar vanzelf zijn de opgezonden tellingen ook weer van harte welkom. Allen die aan het aanleveren van de gegevens voor dit verslag een bijdrage leverden hartelijk bedankt.

Arie van der Linden

Wintertellingen in de Hoeksche Waard 2006 - 2007

	okt-06	nov-06	dec-06	jan-07	feb-07	mrt-07
Dodaars	10	12	13	7	12	1
Fuut	131	163	116	160	166	169
Aalscholver	153	210	172	194	148	151
Roerdomp	1					
Kwak	1					
Grote zilverreiger	21	16	24	18	17	15

Blauwe reiger	164	140	149	189	149	129
Purperreiger	1					
Ooievaar					2	
Lepelaar			1	1		6
Casarca		2				
Bergeend	17	31	53	120	111	220
Muskuseend						1
Mandarijneend						2
Smient	3201	3820	7643	7581	5888	3857
Krakeend	240	400	507	532	367	298
Wintertaling	977	648	563	786	617	616
Wilde eend	2434	2838	2883	3074	2339	1261
Soepeend	92	126	146	115	136	72
Pijlstaart	8	27	26	40	20	7
Zomertaling						2
Kaneeltaling		1				
Slobeend	74	38	136	92	80	129
Tafeleend	1	16	18	26	11	2
Kuifeend	128	345	566	1403	492	397
Brilduiker		1	6	109	9	2
Nonnetje		1		12	6	2
Middelste zaagbek	4			1		
Grote zaagbek			9	19	15	1
Zeearend		1			1	
Bruine kiekendief	2	1		2	1	2
Blauwe kiekendief	1	2	1	2	3	1
Havik	3	6	3	4	4	3
Sperwer	6	6	7	5	5	1
Buizerd	45	59	99	86	74	34
Torenvalk	38	50	42	44	35	22
Smelleken	2					
Slechtvalk	1	4	3	3	6	3
Patrijs	12	7	23	15	29	1
Fazant	115	129	163	89	138	107
Waterral	12	7	9	9	7	2
Waterhoen	166	183	318	276	342	179
Meerkoet	1628	2028	2248	2173	2045	964
Scholekster	13	71	124	184	262	403
Kluut						109
Kleine plevier						1
Bontbekplevier	3				1	45
Goudplevier	1167	1617	2630	2321	2408	95
Kievit	8370	9767	9793	10698	5962	1012
Kleine strandloper	4					
Bonte strandloper	10	39	69	152	212	12
Kemphaan	41	6	1	4	4	26
Bokje	4	1		1	4	1
Watersnip	221	109	61	57	110	51
Houtsnip		1		1	1	
Grutto					8	395
Wulp	112	233	192	363	341	154
Tureluur	1		4			42

Groenpootruiter	1					
Witgatje	12	1	3	3	5	3
Oeverloper	3			1	1	1
Zwartkopmeeuw						11
Dwergmeeuw				2		2
Kokmeeuw	1644	1609	1222	1659	1728	1044
Stormmeeuw	133	146	117	220	243	154
Kleine mantelmeeuw	5	2			3	36
Zilvermeeuw	32	26	34	31	43	84
Grote mantelmeeuw	9	13	6	13	8	12
Holenduif	66	132	49	168	227	63
Houtduif	258	64	31	54	173	368
Turkse tortel	261	102	46	35	163	47
IJsvogel	4	5	4	3	5	5
Groene specht	4	2	3	7	7	6
Grote bonte specht	7	7	10	16	13	7
Veldleeuwerik	42	68	85	43	55	35
Graspieper	85	38	25	65	88	54
Waterpieper	2	8	4	9		4
Grote gele kwikstaart	3	1	1		1	
Witte kwikstaart	11	26	2	5	6	32
Winterkoning	51	37	21	27	48	78
Heggenus	12	3	9	4	37	24
Roodborst	27	30	18	13	25	14
Zwarte roodstaart	4					
Roodborsttapuit		2	3	2	5	
Merel	83	96	121	87	128	120
Kramsvogel		321	47	55	524	15
Zanglijster	76	10	11	7	38	20
Koperwiek		190	3	14	13	81
Grote lijster					3	1
Zwartkop	2	1				
Tjiftjaf	4	3	1		1	45
Fitis	1					
Goudhaantje		6		3	1	
Vuurgoudhaantje				2		
Baardmannetje	42	24	2			
Staartmees	8	22	11	11	13	13
Matkop	4	1	5	1		3
Zwarte mees			1			
Pimpelmees	31	41	37	47	57	41
Koolmees	75	51	73	90	118	102
Boomkruiper	7	8	2	5	11	3
Klapekster			1	1		
Gaai	28	14	17	10	16	15
Ekster	100	113	104	120	146	108
Kauw	592	680	536	600	552	463
Zwarte kraai	250	158	188	228	215	180
Bonte kraai				1		
Spreeuw	3892	2344	2254	1649	1454	1201
Huisemus	54	39	57	45	117	72
Ringmus	231	29	7	8	13	5

Vink	294	77	60	67	86	30
Keep		2				
Groenling	80	3	9		20	18
Putter	98	12	14	93	25	32
Sijs		4				
Kneu	7	20	75	60	40	3
Rietgors	64	34	39	40	50	92
Overige wintervogels	28.334	29.787	34.189	36.592	29.113	15.752
Zwanen en ganzen	12.344	31.959	36.191	36.557	24.584	16.791
Totaal getelde vogels	40.678	61.746	70.380	73.149	53.697	32.543

ter vergelijik:

Seizoen 2005 - 2006	32.161	58.078	64.403	44.429	48.090	32.906
Seizoen 2004 - 2005	39.208	71.858	67.930	57.916	55.586	32.976
Seizoen 2003 - 2004	41.419	51.401	39.117	56.505	49.695	32.231

	okt-06	nov-06	dec-06	jan-07	feb-07	mrt-07
Knobbelzwaan	238	201	187	228	192	189
Zwarte zwaan		6	6			
Kleine zwaan		3				
Rietgans	12		33	3		
Kleine rietgans		3				
Kolgans	2655	8998	12316	8213	2801	344
Dwerggans		49	68	50	38	
Grauwe gans	5410	7173	6201	4682	3380	1592
Soepgans	141	215	137	124	143	78
Indische gans	2			3		
Sneeuwgans	6					
Keizergans	1	1				
Canadese gans	672	564	625	325	342	273
Kleine canadese gans				2		
Brandgans	2605	14579	16393	22799	17561	14077
Rotgans			1			
Roodhalsgans					2	2
Nijlgans	602	167	224	128	125	236
Totaal	12.344	31.959	36.191	36.557	24.584	16.791

ter vergelijik:

Seizoen 2005 - 2006	8.626	28.140	34.040	19.641	25.187	10.951
Seizoen 2004 - 2005	16.902	33.587	38.847	26.300	25.263	12.393
Seizoen 2003 - 2004	17.111	21.803	17.530	35.246	27.600	9.508

Ganzen en zwanen per deelgebied

okt-06	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	42	4	13	9	122	26	22	238

Rietgans							12	12
Kolgans	503	161	1	45	1942		3	2655
Grauwe gans	2250	804	65	424	317		1550	5410
Soepgans	3		59		72		7	141
Indische gans						2		2
Sneeuwgans					6			6
Keizergans			1					1
Canadese gans	7		449	6	175	35		672
Brandgans	2579		15		8		3	2605
Nijlgans	80	2	30	24	349	21	96	602

nov-06	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	11	2		12	140	29	7	201
Zwarte zwaan					6			6
Kleine zwaan	3							3
Kleine rietgans	3							3
Kolgans	386	170	3	460	7853	1	125	8998
Dwerggans	6				43			49
Grauwe gans	1652	2289	350	345	789	141	1607	7173
Soepgans	10	4	127	6	60		8	215
Keizergans			1					1
Canadese gans			306		208	50		564
Brandgans	11111	71	30		3289		78	14579
Nijlgans	22		12	16	11	21	85	167

Ganzen en zwanen per deelgebied

dec-06	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	6	12	4	21	119	20	5	187
Zwarte zwaan					6			6
Rietgans					8		25	33
Kolgans	105	395		3100	8278	31	407	12316
Dwerggans	8				60			68
Grauwe gans	1357	531	156	1165	366	30	2596	6201
Soepgans	17		68	6	28		18	137
Canadese gans	3		227	105	155	135		625
Brandgans	7455		513	320	8105			16393
Rotgans	1							1
Nijlgans	6	149	13	16	8	15	17	224

jan-07	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	6	10	18	10	146	30	8	228

Rietgans				1	1		1	3
Kolgans	1	808		678	5763	1	962	8213
Dwerggans	10				40			50
Grauwe gans	718	263	326	600	353	11	2411	4682
Soepgans	23		54	6	40	1		124
Indische gans	2		1					3
Canadese gans	14		85	136	90			325
Kleine canadese gans	1				1			2
Brandgans	9017	6	170	38	13530		38	22799
Nijlgans	6	8	13	27	33	21	20	128

feb-07	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan	2	11	4	10	149	14	2	192
Kolgans		400	1	15	1860	1	524	2801
Dwerggans	16				22			38
Grauwe gans	744	304	515	105	113	41	1558	3380
Soepgans			77		52	14		143
Canadese gans			120	81	131	10		342
Brandgans	6602		1216		9738		5	17561
Roodhalsgans	2							2
Nijlgans	2	10	26	10	6	22	49	125

mrt-07	Haringvliet	H-waard west	Spui	Oude Maas	Oudeland van Strijen	H-waard oost	Hollandsch Diep	Totaal
Knobbelzwaan		4	4	11	138	16	16	189
Kolgans	14				290		40	344
Grauwe gans	363	37	267	191	95	14	625	1592
Soepgans			24		50	4		78
Canadese gans	3	2	74	73	103	18		273
Brandgans	11320		300		2453		4	14077
Roodhalsgans	2							2
Nijlgans	2	4	67	57	3	19	84	236

Wintertellingen Tiengemeten 2006 - 2007

	okt-06	nov-06	dec-06	jan-07	feb-07	mrt-07
Fuut			2			
Grote zilverreiger				4		
Blauwe reiger		8	5	8		3
Bergeend	18	17	23	64		168
Smient	3	950	1509	205		142
Krakeend		2		63		25
Wintertaling	231	246	2			62
Wilde eend	36	135	37	570		59
Pijlstaart	1	6				

Zomertaling						1
Slobeend	4	1				91
Kuifeend	3	1		1		25
Brilduiker		3				
Middelste zaagbek				1		
Blauwe kiekendief		2	1	1		
Havik		1				
Sperwer	2		1			
Buizerd	2	13	9	9		2
Torenavalk	5	14	3	11		6
Smelleken				1		
Slechtvalk		1				
Fazant	3	11	4	2		1
Waterral		3				
Waterhoen	1	1	1			1
Meerkoet	25	50	96	12		35
Scholekster						8
Bontbekplevier	1					18
Goudplevier		80				
Kievit	5	160	20	28		111
Bonte strandloper	11	15	20			17
Bokje		2				
Watersnip	2	63	10			
Grutto						12
Wulp			11	2		
Tureluur	5					
Witgatje	1	2				
Kokmeeuw			1			19
Zilvermeeuw		3				
Grote mantelmeeuw	3					1
Holenduif		5	3	18		5
Houtduif	2					5
Kerkuil	2					
Ransuil			1			
IJsvogel				1		
Grote bonte specht	1	1	1			
Veldleeuwerik	18	92				12
Graspieper		38	10	1		1
Witte kwikstaart	4					2
Winterkoning	3		2	1		5
Heggenus	1	4	1	1		
Roodborst	3	5	1	1		1
Merel		7	4	2		1
Kramsvogel		20				
Zanglijster		4				
Koperwiek		73				
Pimpelmees		1				
Koolmees			5	2		
Boomkruiper				1		
Ekster	7	4	7	11		9
Kauw	49	50	52	13		49
Zwarte kraai	12	15	8	26		11

Spreeuw	50	370	132	400		205
Huismus	31		13			6
Ringmus	7	1	6			1
Vink	2	16	5	3		
Keep	1	1				
Putter	158	40	17	30		2
Kneu	35					
Rietgors		1				
	748	2538	2023	1493		1122

Ganzen en zwanen

Knobbelzwaan			2	1		13
Kolgans			210			
Grauwe gans	26	845	1100	258		509
Canadese gans				13		
Brandgans	23	56	1550	700		477
Nijlgans			2			2
	49	901	2864	972		1001

Totaal generaal	797	3439	4887	2465		2123
-----------------	-----	------	------	------	--	------

DE AVIFAUNA VAN CROMSTRIJEN VIII

Voor de achtste maal sinds 1970 werd voorjaar 2007 het buiten de hoofdwaterkering gelegen deel van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen (ABH) geïnventariseerd op broedvogels. Het voorlaatste volledige broedvogelonderzoek had plaats in 2000, op zich al reden genoeg om weer op pad te gaan. Ook waren er bijzondere redenen. Voor de komende jaren tekent zich af dat in en rond de vijf kilometer lange oeverstrook van het Hollandsch Diep dusdanige ingrepen zullen plaatshebben dat, indien gerealiseerd, de oever over weer zeven jaar danig zal zijn veranderd.

Het onderzoek in zomer 1970 gebeurde een half jaar voor de sluiting van het Haringvliet, op 2 november 1970. Doel was te beschikken over een nullijn, een toetssteen voor ophanden zijnde veranderingen. De inventarisaties van 1974, 1978 en 1982 werden uitgevoerd om de gevolgen te registreren, waarbij het resultaat van 1974 tevens plaatshad ten behoeve van de eerste nationale broedvogelatlas en de studie 'Randstad en broedvogels'. De onderzoeken van 1987 en 1991 werden ondernomen in het kader van een brede broedvogelinventarisatie van buitendijkse terreinen in het noordelijk deltagebied (van Swelm, 1997). Bovendien rezen plannen voor een boek over de vogels van de Hoeksche Waard, waarvoor een actualisering van de broedvogelstand van Cromstrijen nodig was. Na tijdrovende onderhandelingen werd eindelijk in 2000, dertig jaar na sluiting van het Haringvliet, begonnen aan de klus om te komen tot een oeververdediging. Toen had de oeverafkalving al drie decennia lang onbelemmerd kunnen doorgaan, waardoor slechts een fractie resteerde van de ruimte aan slikken, biezten, riet en grasgorzen van vóór de afsluiting, een buitendijkse strook die plaatselijk tot 300 meter ver reikte in het Hollandsch Diep.

Nadat de oeververdediging in 2001 was voltooid, ondervond het plan om de ontstane lagune aan te vullen met zand, steeds opnieuw vertraging. Die suppletie lijkt nu in zicht te komen. Echter, tegelijkertijd komen plannen op tafel om de oeverstrook te openen voor het publiek, lees de recreant. Dat kan gebeuren omdat de ABH als juridische entiteit, als mega-agrarisch bedrijf, in 2005 ophield te bestaan. Het grootschalige, niet toegankelijke gebied schermde de oeverstrook af. Dat is dus voorbij, waarbij het tot een verdeling kwam van het vroegere territorium van de ABH. Deltanatuur zal de Oosterse Bekade Gorzen (OBK) gaan inrichten, ala de oostelijker gelegen Albert-, Pieters- en Leenderstpolder (Ouweneel 2006). Hetzelfde staat te gebeuren met de 'opgevlude' Hoogezandsche Gorzen (HG). Het dichtst bij Numansdorp gelegen deel van de Torensteepolder krijgt een bestemming 'landgoederen' en het TNO-plan om op de ABH te komen tot een onderzoekslaboratorium voor gevaarlijke stoffen, staat ook weer parmantig op de agenda, waarbij gedacht wordt aan een locatie in de Hogezaandse Polder, dicht tegen de Schuringse Haven aan. De overblijvende gronden zullen worden verdeeld onder boeren die, als gevolg van onteigening, elders

het veld moesten ruimen. Iets van de sfeer en bedrijfsvoering van de oude ABH blijft overeind in het oostelijke en in feite fraaiste deel van het gebied, waar enkele jaren geleden een ondernemer 450 hectare verwierf. Dit bedrijf bleef gesloten voor het publiek en de opmerkelijkste ornithologische gebeurtenis van voorjaar 2007, had dan ook plaats binnen deze cluster. Voor het overige geldt voor de ABH sic transit gloria mundi.

De broedvogels

De resultaten van de acht inventarisatiejaren langsgaand, dan komt de ondergrens van het aantal vastgestelde soorten broedvogels uit op 50. Dat was in 1987. De bovengrens van 60 soorten werd bereikt in 2007. Bij het verloop van soort en aantal zijn de effecten terug te vinden van de geleidelijke teloorgang van de HG. Voorts had invloed de uitgroei van het boombestand van de voormalige eendenkooi en van de griendcomplexen aan de oostzijde, die voor het laatst werden gekapt in 1967. Zo ontbrak in 1970 de Zwartkop als broedvogel, maar bezette deze soort in 2000 en 2007 22 territoria. Maar ook veranderde tijdens de voorbije 40 jaar nogal wat in de Nederlandse broedvogel-avifauna, veranderingen die zijn terug te vinden in de samenstelling van de avifauna van buitendijks Cromstrijen. De inventarisatieresultaten tot en met 2000 werden verwerkt in een tabel. Deze, alsmede een terreinbeschrijving, verschenen eerder (Ouweneel, 2001). Om de lezers niet te confronteren met een eindeloze tabel, vindt u in het bij dit verhaal gevoegde overzicht uitsluitend het wel en wee van de vogels die opgenomen zijn op de Rode Lijst van 2005. Tussen 1970 en 2007 vielen er 22 Rode Lijstsoorten vast te stellen als broedvogel, waarvan er in die periode 10 afhaakten. Dat zegt wel iets. Degene die wel het gehele broedvogeloverzicht wenst, kan dit desgewenst digitaal toegezonden krijgen.

Bij de tabel nog een paar kanttekeningen. Dat ondanks het ogenschijnlijk uitmuntende biotoop de Wielewaal verstek liet gaan, was een tegenvaller. In juni hoorde van Rij een dag lang een exemplaar roepen. Daarbij bleef het. Van de IJsvogel waren minimaal twee paren aanwezig, waarschijnlijk drie. Op grond van een zichtwaarneming, een geluidsregistratie en een waarneming door een derde steeds in hetzelfde bosperceeltje, leek het verantwoord de Kleine Bonte Specht mee te nemen. Deze is nieuw voor het gebied. Een opsteker was de toename van de Grauwe Vliegenvanger. Maar gelet op het biotoop en de presentie in aangrenzende gebieden, viel het ontbreken van *Cettis Zanger* weer tegen. De kolonie Huiszwaluwen net buiten het onderzoeksgebied leverde vergeleken met 2006 fors in. In dat jaar vielen op 29 juni 62 nesten te tellen, met nog eens 4 in aanbouw. In 2007 waren het er 45, met tegen een belendend gemaaltje nog eens 8. De kolonie was in trek bij Boomvalken die, niet ver uit de buurt, twee territoria bezet hielden. Trouwens, over het aantal Boomvalken in hun streek, zijn de Hoeksche Waardse vogelaars de laatste jaren niet ontevreden. Bruine Kiekendief en Havik hadden binnen het onderzoeksgebied ieder 2 nesten, de Buizerd 4. De grote verrassing was natuurlijk nestbouw door Zwarte Wouwen. Tot broeden kwam het niet. Uit latere waarnemingen in de buurt, waaronder eentje op 26 juni door Raimond Taal, blijkt dat er tenminste een exemplaar bleef rondhangen. Een tweede tabel geeft het resultaat van een inventarisatie van de OBK, de polder die op de nominatie staat te worden ontpolderd.

Omdat er grote cultuurtechnische ingrepen op stapel staan, waren zomer 2007 nog andere onderzoeksteams in de weer. Een van de leden registreerde roepende Kwartel en Kwartelkoning, alsmede Rans- en Bosuil, alle binnendijks.

Deltanatuur

Deze inventarisatie, een tweede die verband houdt met de zoeklocatie van TNO en dan als derde een onderzoek naar de mogelijke effecten op ganzen – lees: toenemende ganzenoverlast – bij realisatie van de plannen, betekende dat zomer 2007 drie onderzoeksteams tegelijk in het veld in de weer waren. Dat is op zich al een aanwijzing voor op til zijnde veranderingen. Nu de ABH exit is, ziet Numansdorp in het kader van de plannen om haar parachutes neer te laten langs de oever van het Hollandsch Diep – een lang gekoesterde wens. Het is de bedoeling de lage zomerdijk van de OBK door te steken en het maaiveld van de polder zodanig aan te passen dat het poldertje daarna grotendeels geïnundeerd raakt. Een wandelpad langs en deels door het gebied, een vogelkijkhut, een strandje en nog andere ingrediënten van een eigentijds recreatief natuurgebied (of andersom, een recreatiegebied met als decor natuur?) maken deel uit van het bestek. Hopelijk komt in dat bestek tenminste ook te staan het behoud van de forse rij monumentale knotwilgen langs de voet van de winterdijk; van deze bomen is ieder exemplaar een kathedraal op zich. De gemeente vlact er voorts op om de Hoogezandsche eendenkooi in oude luister te (laten) herstellen. Deze in 1970 prijsgegeven kooi bezat een zogenaamde 'getijdenpijp', in kooikerskringen uniek want het ging om een vangpijp die rechtstreeks

uitmondde op een insteek van het Hollandsch Diep. Plannen genoeg dus. Het zijn ook voornemens die de al lang gekoesterde wens dichterbij brengen voor een de rivier begeleidende recreatieroute van Numansdorp naar Strijensas vice versa. Hoe dan ook, dit plan, het landgoederenproject en een TNO-dependance in de HogeZandse Polder, gaat ten koste van akkerbouwgrond. 'Weer meer broedgelegenheid voor ganzen en weer minder terrein om te fourageren' is de klacht van agarische ondernemers rond Hollandsch Diep en Haringvliet. Dus wederom kwam het tot een reeks bijeenkomsten.

Ganzen

Aan het overleg nemen vertegenwoordigers deel van alle instanties die met de ganzen te maken hebben of kunnen krijgen. Dat zijn er nogal wat. De gesprekken spitsen zich niet toe op de doortrekkende en overwinterende ganzen, maar op broedende, waarbij dan ook gerekend de niet-broedende individuen die de zomer plegen door te brengen op, langs en rond het Hollandsch Diep, Haringvliet en Krammer-Volkerak. Dat zijn er veel. Alleen al de concentratie op de Ventjagersplaat ruiende Grauwe Ganzen beliep op 31 mei 2007 tenminste 2500 exemplaren. Langs de noordoever van het Hollandsch Diep gaat het 's zomers tot dusver voornamelijk om Grauwe Ganzen. Vergeleken met de situatie rond de laatste eeuwwisseling nam op de HG het aantal gevonden nesten en de ouderparen met pullen aanzienlijk af. Ter plekke werd ruim gebruikgemaakt van door de provincie verleende ontheffingen die afschot mogelijk maken, zodat een verband zich opdringt. Het eerdere ganzenoverleg naar aanleiding van de inrichting van de APL-polder leidde ertoe dat aangebracht fijn gaas moest voorkomen dat de ganzen met hun pullen vanuit het reservaat over de dijk akkerland binnengingen. Voorts kwam er een brede grasstrook, bedoeld als een buffer-voedselgebied. Zomer 2007 bleek dat beide maatregelen wel resultaat hadden, althans tijdens het broedseizoen annex ruiperiode, wanneer de adulte ganzen het vliegvermogen missen. Vanaf juli worden de vogels mobieler, zodat de maanden juli en augustus de meest kritische periode zijn voor oogtschade. Bij degenen die met ganzen hebben te maken, wekken de vogels emoties op, soms heftige. Ganzen zijn in dit land al lang een politiek issue. Hoe de verschillende bij ganzen betrokken partijen ook tegenover elkaar kunnen staan, over een ding zijn ze het eens, namelijk Den Haag tekortschiet indien het gaat om een consistente ganzenpolitiek, laat staan dat er sprake is van visie. Wederom, wordt vervolgd.

Gerard Ouweneel en Hans Westerlaken

Literatuur:

- Beusekom, R. van, P. Huigen, F. Hustings, K. de Pater & J. Thissen. 2005. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels. Baarn.
 Ouweneel, G.L. 2001. Oeververdediging Hollandsch Diep gereed. De Levende Natuur 102: 280-284.
 Swelm, N.D. van 1997. Broedvogels van het Noordelijk Deltagebied 1991. Oostvoorne.

Tabel 1. Aantallen broedvogels van het buitendijkse deel van de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen (ABH) onder Numansdorp, vastgesteld in 8 inventarisatiejaren tussen 1970 en 2007. Dit overzicht beperkt zich tot de soorten van de Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels van 2005.

	1970	1974	1978	1982	1987	1991	2000	2007
Zomertaling	1	-	-	-	-	-	-	-
Wintertaling	-	-	-	1	-	-	-	-
Slobeend	11	8	7	7	7	7	-	-
Boomvalk	-	-	-	2	1	1	-	-
Patrijs	2	1	2	-	-	-	-	-
Grutto	1	2	1	1	-	-	-	-
Tureluur	1	1	1	2	3	3	2	1
Zomertortel	4	3	2	4	-	1	-	-
Koekoek	+	+	+	+	3	11	8	5
Steenuil	-	-	1	-	1	-	-	-
Ransuil	4	3	-	-	-	1	1	-
Groene	-	-	-	-	-	-	-	1

Specht								
Veldleeuwerik	6	6	1	1	-	1	1	1
Boerenzwaluw	2	2	4	6	-	3	2	3
Graspieper	11	2	1	1	1	-	-	3
Gele Kwikstaart	6	4	3	8	1	4	2	3
Nachtegaal	-	-	-	-	-	-	-	3
Grote Karekiet	2	3	-	-	-	-	-	-
Spotvogel	11	10	4	5	-	4	2	2
Grauwe Vliegenvanger	2	1	1	1	1	1	1	3
Matkop	5	3	2	-	1	1	3	3
Wielewaal	3	6	1	2	2	6	2	-
Ringmus	49	22	23	8	1	1	1	1
Kneu	11	-	-	-	-	1	1	-

Tabel 2. Broedvogels van de Oosterse Bekade Gorzen in 2007

Wilde Eend	+
Krakeend	+
Grauwe Gans	+
Nijlgans	6
Meerkoet	1
Waterhoen	1
Scholekster	2
Kievit	3
Tureluur	1
Houtduif	3
Koekoek	+
Veldleeuwerik	1
Graspieper	1
Gele Kwikstaart	2
Witte Kwikstaart	1
Winterkoning	4
Merel	3
Kleine Karekiet	2
Zwartkop	2
Fitis	2
Tijftjaf	1
Koolmees	2
Pimpelmees	1
Zwarte Kraai	1
Ekster	1
Spreeuw	1

CONCENTRATIE BUIZERDS ROND GEOOGSTE LUZERNE-AKKER

Op 22 augustus 2007 bezocht ik 's avonds de heer J. van der Eijk, eigenaar van het oostelijk deel van de Hogezandse Polder. In deze polder was een dag eerder een perceel van ca. 100 hectare luzerne gemaaid. Zomer 2007 stond deze luzerne daar voor het vierde achtereenvolgende jaar. Afgezien van troepen Kleine Mantelmeeuwen, 10 Blauwe Reigers en gezelschapjes Kieviten, telde ik 26 Buizerds, kennelijk op jacht. Laag boven de belendende Korte Boomweg cirkelenden nog eens 6 Buizerds. Ook waren er tenminste 2 Bruine Kiekendieven aan het jagen. Van der Eijk vertelde 's middags op het perceel 2 Zwarte Ooievaars te hebben waargenomen.

Op zoek naar de Zwarte Ooievaars en naar een de vorige dag door mevrouw van Rij langs het Hollands Diep gemelde Zeearend, gingen Hans Westerlaken en ik op 23 augustus opnieuw naar de Hogezaandse Polder. Op en rond de bewuste ex.luzerne-akker troffen we zo'n 35-40 Buizerds aan, rustend/jagend op de akker, op en neer vliegend tussen deze akker en rond het perceel liggende boomsingels en ook enkele boven het perceel 'biddend'. In een kale, aan de rand van het perceel staande schotwilg rustten 8 Buizerds. Voorts waren er weer tenminste 2 Bruine Kiekendieven, een paar Torenvalken en ook een juveniele Zwarte Ooievaar. Ruim voorhanden voedsel is natuurlijk de reden van al deze vogelactiviteiten. Recent gemaaide luzerne-akkers leveren voor vogels sowieso veel voedsel op en van der Eijk verklaarde dat de muizenrijkdom bijna de omvang van een plaag had.

GLO

MEINERTZHAGEN

Richard Meinertzhagen

Militair, ornitholoog, globetrotter, auteur, grootwildjager, diplomaat, spion en... fraudeur!

Mocht u besluiten het eind vorig jaar verschenen 'Birds of South Asia: The Ripley Guide' te kopen, dan krijgt u niet alleen op de boekenplank 2 delen met in totaal ruim 1000 pagina's kwaliteit over de vogels van Zuid-Azie, maar maakt u tevens kennis met het boek dat de reputatie opblies van Richard Meinertzhagen (RM). Deze werd tot voor kort gerekend bij de grote (Engelse) vogelonderzoekers van de vorige eeuw. Dat is over. Een van de auteurs van de 'Ripley Guide', de 47 jarige Amerikaanse Pamela Rasmussen heeft aangetoond dat RM er niet voor terugdeinsde vogelhuiden te stelen uit musea en prive-collecties en deze, voorzien van labels met hem passende data, terug te brengen in het wetenschappelijke circuit. Er gingen al eerder kritische geruchten rond over RMs activiteiten, zelfs was er al achterdocht voor zijn overlijden, in 1967. Maar met het uitvoerige artikel in de gerenommeerde 'The New Yorker' van 29 mei 2006, een artikel dat was voorzien van de veelzeggende sub-titel 'Uncovering the biggest scandal in the bird world', was de onthulling compleet. In RMs geboortjaar 1878 bevond het Britse wereldrijk zich in het zenit. Het milieu waarin hij opgroeide, bracht hem in zijn jongensjaren al in contact met beroemde ornithologen als Dresser en Rothschild en hij aanschouwde zelfs Charles Darwin. In 1891, toen hij op dertienjarige leeftijd zijn vader vergezelde op zakenreis, logeerde hij in Boedapest in hetzelfde hotel waar de deelnemers verbleven aan het Tweede Ornithologische Congres, onder wie Seebohm en Saunders. RM was voorbestemd voor een militaire loopbaan. Hij bracht het tot kolonel. Tijdens WO I verbleef hij in Oost-Afrika en het Midden-Oosten waar hij, blijkens zijn dagboeken, menig stout stukje uithaalde. Hij werkte samen met T.E. Lawrence – jawel, de 'Lawrence of Arabia' – maar ze verschilden van inzicht. RM was pleitbezorger van de Joodse staat, het plan Balfour, terwijl Lawrence de Arabische zaak was toegedaan. Op 47 jarige leeftijd, in 1925 dus, verliet RM het leger en ging hij met pensioen. Van jongs af aan verzamelde RM vogels, vooral in Afrika en Azie, maar ook elders. Daarbij kwam het ook tot jachtpartijen op zoogdieren. In een van de drie biografieën, die van Mark Cocker, staan in het hoofdstuk 'The Killing Age' hoe het bij de jachtpartijen toeging. Daarvan wordt men niet vrolijk Trouwens, op opmerkelijk veel foto's in Cockers biografie, staat RM afgebeeld met een geweer. Ook eentje genomen in september 1946 in Zweden, waar RM trekvogels bestookte. Een foto van najaar 1937 werd genomen in Hongarije, inde Hortobagy, waar de kolonel Peter Scott tegen het lijf liep. In zijn 'Wild Chorus' doet Scott uitvoerig verslag van de belevenissen in Hongarije, maar over zijn ontmoeting met RM rept hij met geen woord. Het was de Ier Alan Knox die de steen in de vijver gooide. Via de 'Ibis' toonde deze in 1993 overtuigend aan dat verschillende door de kolonel in januari 1953 in Frankrijk verzamelde Barmiszen voorzien waren van labels met onjuiste data. Knox stelde dat de bewuste vogels waarschijnlijk waren ontvreemd uit een serie exemplaren die berust in het British Natural History Museum (BNHM), verzameld door R.B. Sharpe in Engeland in november 1884. Dat baarde opzien, temeer omdat RM een man van formidabele reputatie was, in feite al een legende tijdens zijn leven en gelauwerd met de hoogste ornithologische onderscheidingen. Maar de publicatie van Knox was voor Barbara en Richard Mearns voldoende om in hun in 1998 verschenen 'The Bird Collectors' het hoofdstuk over RM te besluiten met 'the quality and lasting value of his life's work as a naturalist has still to be properly researched and assessed, a need which has become increasingly obvious in the light of recent allegations of fabricated data'.

Rasmussen las het artikel van Knox in 1996, toen ze al een paar jaar bezig was met de voorbereiding van de Ripley Guide. Daarbij kwam ze tot de conclusie dat ze veelvuldig te maken zou krijgen met de

ornithologische nalatenschap van RM. Diens collectie van circa 25.000 vogelhuiden was in 1954 verworpen door het BNHM. Slechts een deel van die huiden stamde uit het gebied dat de Ripley Guide zou behandelen, maar het ging wel om belangrijke gevallen. En dan was er nog eens een hele reeks publicaties, vooral in de 'Ibis'. Een paar weken later reisde Rasmussen naar Engeland, naar Tring, voor overleg met Robert Prys-Jones van het BNHM. Ze gingen aan het werk, later ook met Nigel Collar van BirdLife, die tot dusver RM als zijn held beschouwde. Alan Knox kwam tot zijn Barmisj-analyse door via forensisch onderzoek van de huidjes na te gaan hoe deze waren geprepareerd. Besloten werd honderden vogelhuidjes te x-stralen, gebaseerd op het gegeven dat ieder een eigen methode en stijl van prepareren heeft. Door deze methoden onderling te vergelijken en tegelijkertijd lijsten van uit musea en collecties 'vermiste' vogels te raadplegen, kwam men tot schokkende resultaten, waarvan de New Yorker er een rijtje opsomt. Bijvoorbeeld drie blijken het label op een dag in januari 1952 in Nagaland, Noordoost-India door RM verzamelde Fitissen, waren in werkelijkheid bemachtigd door Seebohm en Brown in de zomer 1885 in Noordwest-Siberie. Bij verschillende gelegenheden werd ontdekt dat RM de vogels kennelijk opnieuw had geprepareerd, waarschijnlijk om de methode van de originele preparateur te verbergen. Daarbij was wel een van de meest treffende fraudes die van de Bossteenuil *Athene blewitti*, een van de zeldzaamste vogels van India. RM claimde er eentje te hebben geschoten in Gujurat in oktober 1914. Dertig jaar eerder had James Davidson er verschillende verzameld in Maharastra. Rasmussen en Prys-Jones vergeleken beide exemplaren, waarbij bleek dat onder de vleugel van het exemplaar dat RM als het zijne had geclaimd, een geel stukje katoen was bevestigd van identiek materiaal dat ook onder de vleugel van Davidsons vogel bevestigd was. Bij het karwei om Davidsons huidje opnieuw te 'bewerken', had RM kennelijk vergeten dat koordje te verwijderen.

Wat bezieldde RM? Niet het geld, want dat bezat hij voldoende. Geld was de drijfveer bij George Bristow, de man van de Hastings Rarities, die tussen 1892 en 1930 rond het in Zuidoost-Engeland gelegen Hastings tientallen soorten 'verzamelde' die nieuw waren voor de nationale Britse lijst. Veel later werd onthuld dat de bewuste exemplaren afkomstig waren van elders, maar dat deze dan als 'nieuw voor Engeland' voor goed geld verkocht werden aan verzamelaars. Die onthulling kostte de Britse lijst zo'n 30 nieuwe soorten. Neen, het kan niet anders dan dat RM uit was op reputatie. In Engeland kwam de schok hevig aan en is het 'welles-nietes' nog niet uitgewoed. Begrijpelijk, want de consequenties zijn enorm. Hoeveel publicaties en handboeken borduren niet voort op het werk van de kolonel? Bill Bourne, een ornitholoog van naam, smaalde dat het gedans op het graf van RM nu is begonnen, maar dat deze desondanks meer gedaan heeft voor de ornithologie dan alle critici samen. Maar ook komen meer feiten los. In 1919 al was RM in het BNHM betrapt op het stelen van vogels, waarna hem de toegang tot de Bird Room werd ontzegd. Lord Rothschild zorgde er in 1921 voor dat het verbod werd ingetrokken, zij het dat deze zelf RM ook verdacht. In 1934 en 1935 bemoeide Scotland Yard zich met de kolonel. En een oude medewerkster van het BNHM bekende dat de instructie gold RM in de gaten te houden, maar niet te beschuldigen. Zij was ervan overtuigd dat het museum niet graag de collectie van 25.000 huiden aan zich voorbij zag gaan. De schok van de Rothschild-collectie van 280.000 huiden die in 1931 naar de VS ging, was in het BNHM hard aangekomen.

Te voorzien valt dat meer onthullingen zullen volgen, o.a. over de mate waarin de kolonel voor zijn grote werk 'The Birds of Arabia' gebruikmaakte van een manuscript van George Bates. RM volstond ermee onder de literatuurverwijzingen te schrijven 'It has been of great value to me in writing this book and reflects the greatest credit on its author for accuracy and research'. RMs biograaf Cocker plaatste in 1989 al vraagtekens en de New Yorker gaat al heel wat verder. 'Ruffled Feathers' is de titel van dit verhaal, hetgeen betekent 'verfrommelde veren' hetgeen wel te plaatsen is als het gaat om oude vogelhuiden. Maar het betekent ook zoets als 'beschadigde reputatie' en 'opschepper'. 'n Rijke taal, het Engels, nietwaar?

GLO

Met dank aan Peter Milders.

Literatuur:

- Cocker, M. 1989. Richard Meinertzhagen. Soldier, scientist & spy. Mandarin, Londen.
 Dymond, N. 2005. Review of 'Birds of South Asia. The Ripley Guide. British Birds 98: 609-610.
 Meinertzhagen, R. 1954. The Birds of Arabia. Oliver & Boyd. Edinburgh/Londen.
 Mearns, B. & R. 1998. The Bird Collectors. Academic Press Limited, Londen.
 Scott, P. 1939. Wild Chorus. Country Life Limited, Londen.
 Seabrook, J. 2006. Ruffled Feathers. The New Yorker jrg. 82 No. 15 van 29 Mei 2006: 50-61.
 Zweeres, K. 1962. Britten saneerden hun 'checklist'. Het Vogeljaar 10: 434-437.

Verslag Vogeldag van 5 mei 2007

De zesde HWL-vogeldag was dit jaar gekozen op het hoogtepunt van het vogeljaar, begin mei. Een drukke periode met veel inventarisatiewerk en bovendien in de meivakantie van de scholen. Reis- en inventarisatieperikelen verhinderden daardoor enkele teams, maar dat was ingecalculiseerd. Deze periode moest toch eens in de reeks data van de vogeldag vallen.

De vijf deelnemende teams beleefden een prachtige vogelrijke ochtend met veel vogelzang en de nodige hoogtepunten. Op de totaallijst werden maar liefst 121 soorten genoteerd!

Het weer

Na een bewolkte start bij een graad of 11, werd het gedurende de ochtend steeds zonniger en steeg het kwik tot een maximum van 17 graden. Een ietwat stevige wind, Noord kracht 4, maakten de omstandigheden misschien niet geheel optimaal, maar zal geen nadelige invloed hebben gehad op de totale telling. Zeker met alle teams samen zullen er nauwelijks soorten gemist zijn.

De uitslag

De enige deelnemer die in zijn eentje meedeed, Hans Westerlaken, was de ochtend gestart met een inventarisatie. Dat dit geen verhindering of nadeel voor deelname hoeft te zijn, bleek uit zijn totaallijst. Als enige noteerde hij meer dan 100 soorten op zijn lijstje. Hij bleef daarmee in aantal soorten de andere teams, die allemaal tussen 91 en 94 soorten waarnamen, ruim voor. Aangezien ook kilometers een rol spelen bij de puntenscore, bleef team D, een vijftal die er een ochtend genieten van hadden gemaakt, Hans in puntenaantal net voor. Dit team ging vanaf het startpunt bij het NEC in Numansdorp over 'oost' door de Hoeksche Waard naar Klein Profijt. Exact de andere kant op ging team A, dus over 'west'! Martin en Bert-Jan brachten daarbij ook een bezoek aan Tiengemeten, een primeur voor de vogeldag en een erg leuke aanvulling! Het is leuk om te zien dat deze oost-west strijd vrijwel onbeslist eindigde: 93 om 94 soorten. Wat het beste deel van de Hoeksche Waard is, is zeker nog geen uitgemaakte zaak. West doet met het nieuwe Tiengemeten goede zaken, Oost stelt daar de nieuwe Oeverlanden Hollans Diep tegenover. Wordt vervolgd.

De uitslag:

Team	Vogels 1	Vogels 2	Vogels 3	Kilometers	Totaal
A: Martin P / Bert-Jan	74	13	6	40	
punten	74	26	18	0	118
B: Gerard N / Martin B	73	13	5	50	
punten	73	26	15	0	114
C: Piet / René	73	15	7	70	
punten	73	30	21	-20	104
D: Menno / Peter / Marianne /	71	14	9	42	
Eef / Cobi punten	71	28	27	0	126
E: Hans	74	16	11	65	
punten	74	32	33	-15	124

Enkele soorten uitgelicht

De twee Zwarte Vrouwen langs de ABH Cromstrijen, die de gemoederen van Hoekschewaardse vogelaars voorjaar 2007 flink bezighielden, vormen het hoogtepunt in de lijst. Het was alleen team D die het geluk had de Zwarte Wouw te kunnen noteren.

Temmincks Strandlopers waren maar liefst op vier plaatsen aanwezig: drie in de APL-polder nabij de trekpunt, twee op het centrale deel van deze polder, zes op de Westerse Laagjes en nog een groepje op Tiengemeten! Op Tiengemeten werd ook de Krombekstrandloper gezien.

Bij de steltlopers vielen verder Zilverplevier en Rosse Grutto op, beiden aanwezig op de Oosterse Laagjes. Gert Huijzers meldde bovendien een groep overvliegende Rosse Grutto's bij de Korendijkse Slikken.

Naast algemeen doortrekkende zangvogels als Tapuit en Paapje werden schaarsere soorten als Beflijster, Rouwkwikstaart en Noordse Kwikstaart genoteerd. De IJsvogel werd maar eenmaal gezien,

ondanks de meer dan 15 broedgevallen die de Hoeksche Waard in 2007 rijk was. Ongetwijfeld zaten de meeste onzichtbaar op eieren.

Enkele late wintergasten (Smient, Goudplevier) completeerden de lijst. Daarentegen waren de vaste broedvogels Wielewaal, Zomertortel, Bosrietzanger, Spotvogel en Grauwe Vliegenvanger nog niet uit de Afrikaanse winterkwartieren teruggekeerd.

2008

Bij de telling in Klein Profijt maakten nog andere vogelaars, die de ochtend verhinderd waren, hun opwachting. Dat werkte zeker sfeerverhogend, sterke en boeiende reisverhalen alom. Maar ook zij waren vooral benieuwd naar de totaalijst, die al zes keer ruim boven de 100 soorten is uitgekomen. Zo ook nu. Al pratend kwam de suggestie naar voren om de vogeldag eens hartje winter te organiseren. Of we dan ook de 100 soorten grens zullen passeren? We zullen zien. Met als extraatje de vraag aan de deelnemers het totaal aantal soorten te voorspellen. Volgend jaar proberen we de vogeldag daarom een vervolg te laten krijgen door een datum ergens in de tweede helft van december te prikken. Aankondiging in een latere In Vogelvlucht van 2008.

Martin Benard

Tot slot volgen nog de soortenlijsten van de verschillende teams

HWL-vogeldag 5 mei 2007

Soort / Team	pt.	A	B	C	D	E
Knobbelzwaan	1	x	x	x	x	x
Grauwe Gans	1	x	x	x	x	x
Kolgans	1		x	x		
Canadese Gans sp.	1		x	x	x	x
Indische Gans	2					x
Brandgans	1	x	x	x	x	x
Nijlgans	1		x	x	x	x
Bergeend	1	x	x	x	x	x
Kuifeend	1	x	x	x	x	x
Tafeleend	2	x				
Krakeend	1	x	x	x	x	x
Smient	1				x	
Slobeend	1	x	x	x	x	x
Wilde Eend	1	x	x	x	x	x
Zomertaling	3	x	x	x	x	x
Wintertaling	1		x	x	x	x
Patrijs	2	x		x		x
Fazant	1		x	x	x	x
Fuut	1	x	x	x	x	x
Aalscholver	1	x	x	x	x	x
Blauwe Reiger	1	x	x	x	x	x
Lepelaar	2	x	x	x	x	x
Zwarte Wouw	3				x	
Bruine Kiekendief	1	x	x	x	x	x
Havik	2			x	x	x
Sperwer	2					x
Buizerd	1	x	x	x	x	x
Torenvalk	1	x	x	x	x	x
Boomvalk	2	x		x		
Slechtvalk	2			x		x
Waterhoen	1	x	x	x	x	x
Meerkoet	1	x	x	x	x	x

	pt.	A	B	C	D	E
Visdief	1	x	x	x	x	x
Dwergstern	2			x		
Zwarte Stern	2		x		x	x
Houtduif	1	x	x	x	x	x
Holenduif	1	x	x	x	x	x
Turkse Tortel	1	x	x	x	x	x
Koekoek	2	x		x	x	x
Gierzwaluw	1	x	x	x	x	x
IJsvogel	3				x	
Groene Specht	2	x	x	x	x	x
Grote Bonte Specht	1	x	x			x
Veldleeuwerik	1	x	x	x	x	x
Oeverzwaluw	2	x	x	x	x	x
Boerenzwaluw	1	x	x	x	x	x
Huiszwaluw	1	x	x	x	x	x
Graspieper	1	x	x	x	x	x
Gele Kwikstaart	1	x	x	x	x	x
Noordse Kwikst.	3					x
Witte Kwikstaart	1	x	x	x	x	x
Rouwkwikstaart	3	x				
Winterkoning	1	x	x	x	x	x
Heggenmus	1	x	x	x	x	x
Roodborst	1	x	x	x	x	x
Nachtegaal	3	x		x		x
Blauwborst	2		x	x	x	x
Zwarte Roodstaart	2					x
Gekr. Roodstaart	2		x	x	x	x
Paapje	3	x	x	x	x	x
Roodborsttapuit	3			x	x	x
Tapuit	2	x		x	x	x
Merel	1	x	x	x	x	x
Beflijster	3					x
Zanglijster	1	x	x	x	x	x

Scholekster	1	x	x	x	x	x
Kluut	1	x	x	x	x	x
Bontbekplevier	1	x		x		x
Kleine Plevier	2	x	x	x	x	x
Goudplevier	1	x				
Zilverplevier	3		x			
Kievit	1	x	x	x	x	x
Temm.strandloper	3	x	x	x	x	x
Krombekstrandl.	3	x				
Kleine Strandlpr	2	x	x		x	x
Kemphaan	1	x	x	x		
Watersnip	1		x	x		x
Grutto	1	x	x	x	x	x
Rosse grutto	2	x	x			
Wulp	1					x
Regenwulp	3	x				
Tureluur	1	x	x		x	x
Zwarte Ruiter	2	x	x	x		
Groenpootruiter	1	x	x	x	x	x
Witgatje	1	x				
Bosruiter	1	x	x	x	x	x
Oeverloper	1	x	x	x	x	x
Zwartkopmeeuw	3	x		x	x	
Kokmeeuw	1	x	x	x	x	x
Stormmeeuw	1	x	x	x	x	x
Zilvermeeuw	1	x	x	x	x	x
Kleine Mantelmeeuw	1	x	x	x	x	x
Grote Mantelmeeuw	1	x	x	x	x	x

Grote Lijster	2		x	x		
Cetti's Zanger	3		x		x	x
Sprinkhaanzanger	3			x	x	x
Snor	3					x
Kleine Karekiet	1	x	x	x	x	x
Rietzanger	1	x	x	x	x	x
Grasmus	1	x	x	x	x	x
Tuinfluit	1	x	x	x	x	x
Zwartkop	1	x	x	x	x	x
Tijftjaf	1	x	x	x	x	x
Fitis	1	x	x	x	x	x
Staartmees	1	x			x	x
Matkop	2				x	
Pimpelmees	1	x	x	x	x	x
Koolmees	1	x	x	x	x	x
Boomkruiper	1	x	x		x	x
Gaai	2	x	x		x	x
Ekster	1	x	x	x	x	x
Kauw	1	x	x	x	x	x
Zwarte Kraai	1	x	x	x	x	x
Spreeuw	1	x	x	x	x	x
Huismus	1	x	x	x	x	x
Ringmus	2	x	x	x	x	x
Vink	1	x	x	x	x	x
Groenling	1	x	x	x	x	x
Putter	1	x	x	x	x	x
Kneu	1	x	x	x	x	x
Rietgors	1	x	x	x	x	x
Totaal (121)		93	91	94	94	102

OEVERZWALUWWAND IN APL GROOT SUCCES.

Al zeker meer dan 20 jaar was het scheppen van permanente nestgelegenheid voor Oeverzwaluwen in de Hoeksche Waard een grote wens. Eerder waren er reeds onderhandelingen met o.a. Rijkswaterstaat, Goben en meerdere malen met Suikerunie om een wand te realiseren. Ik wil in dit verband de naam Joop van Riet in het bijzonder noemen. Om uiteenlopende redenen is de Oeverzwaluwwand er nooit gekomen.

Daar kwam verandering in tijdens een bijeenkomst met vogelwerkgroepleden, Staatsbosbeheer en DLG in onze tuin in Strijen. Tijdens de aanleg van de APL polder waren nogal wat zaken t.a.v. de daar aanwezige broedvogels niet goed gegaan. Of we niet een idee hadden voor een soort van compensatie. Nou dat hadden we wel.

Gevraagd werd om een berg zand te storten van ca. 20 m. lang en 3 m. hoog en deze een jaar te laten inklinken. En zo lag er een paar maanden later een grote berg van zo'n 250 kubieke meter zand op een strategische plek midden in het nieuw aangelegde gebied.

Een jaar ging voorbij en begin maart is met behulp van een minigraver de uiteindelijke wand gerealiseerd. Om verstoring te voorkomen plaatste Ronald in 't Veld een afrastering om het geheel. En toen was het afwachten

13 april ontdekte Menno Korbijn de eerste 6 Oevertjes voor de wand en daarna ging het snel. Binnen een week zaten er meer dan 50 holletjes en het aantal bleef maar toenemen. Om de Oeverzwaluwen in deze gevoelige vestigingsfase niet te verstoren werd alles vanaf enige afstand gevolgd.

Afgesproken werd om aan het einde van het seizoen te bepalen hoeveel paren er exact hadden gebroed.

Intussen nam ik op 19 juni waar hoe een Boomvalk hevig huis hield voor de wand. Het leek een routine ritueel want de valk wist precies hoe hij de zwaluwen voor de wand moest verrassen alvorens een dodelijke achtervolging in te zetten. De Oeverzwaluw was desondanks de meest voorkomende zwaluw in het gebied.

En dan het eindresultaat. Samen, goed oplettend welke gaatjes daadwerkelijk benut waren, kwamen we op een zuiver eindresultaat van 378 gebruikte nesten. En dat overtrof zelfs onze stoutste verwachting!

Janus Verkerk en Hans Willemsen

EKSTER MOLT NESTEN HUISZWALUWEN

Voorafgaand aan de jaarlijkse telling van huiszwaluwnesten, einde juli, maak ik een 'voorinventarisatie' in juni of begin juli. Benieuwd naar de ontwikkeling van de stand en om de nestbouw voor de zoveelste keer te bewonderen. En ook omdat alleen een telronde einde juli vaak niet (meer) volledig is.

Tijdens de voorronde van 2007 was een ouderpaar op een nieuwe locatie flink aan het alarmeren. Er was op het eerste gezicht niets opvallendst te zien. Tot mijn oog viel op een Ekster op het schuurdak tegenover de woning. Die zal toch niet... De Huiszwaluw heeft toch maar mooi een prachtig veilige plek voor hun nest, dacht ik nog, hoog in de nok van die overstek. Fout gedacht. De Ekster vliegt op en gaat rechtstreeks naar het nest. Hij probeert met de poten houvast te krijgen. Het ziet er raar uit, half ondersteboven, en gelukkig: het mislukt! Toen de Ekster weer was geland op de schuur, kon ik het niet laten hem weg te jagen. Zinloos natuurlijk, maar je kent het gevoel...

Tijdens de echte telronde einde juli was ik benieuwd wat er van het nest was geworden. Niets meer te zien! De Ekster heeft dus kans gezien het hele nest van de muur te halen. Sssshh....

Er zullen toch niet meer nesten..? Wel dus. Weliswaar niet geheel van de muur verdwenen, maar op meerdere plekken zijn nesten van Huiszwaluwen, die eind juni al jongen hadden, opengebroken. Een typische rechthoekige hap is uit het nest gebroken (zie foto). Geen activiteiten meer bij de nesten. Een aantal nesten is aan dezelfde overstek echter onbeschadigd. Was het slechts een Ekster die gedurende een korte periode de nesten die reeds jongen hadden is langs geweest? In ieder geval is er met de nog bezette nesten later niets meer gebeurd. Tot ver in september waren de Huiszwaluwen actief met hun (tweede) legsel. De opengebroken nesten werden echter niet meer opgebouwd en de betreffende paren hebben dus geen jongen grootgebracht.

Het bovenstaande verhaal staat zeker niet op zichzelf. Op meerdere plaatsen in de Hoeksche Waard hebben zich vergelijkbare taferelen voorgedaan, onder andere in Nieuwendijk.

Martin Benard

BUITENZOMERLANDEN 2007: EEN BUITENGEWOON GOED JAAR!

“Een buitengewoon goed jaar!” Het klinkt bijna als een aanprijzing van een exclusieve wijn! Maar het gaat over de BMP-plot aan de Oude Maas bij de Heinenoordtunnel, ook wel bekend als het Tunnelbos. De afdeling Noord van de Vogelwerkgroep HWL inventariseert er sinds 2002 de broedvogels. Na zes jaar zijn voor het eerst enkele – zij het voorzichtige - conclusies te trekken. In de reeks jaren viel vooral 2007 op met flink wat nieuwe records.

De BMP-plot de Buitenzomerlanden is in totaal 30 ha. groot (wegen en tunneltracé meegerekend) en ligt aan weerszijden van de tunnelingang. Het is een gevarieerd terrein, bestaande uit rietveldjes, een verwaarloosd griendje, rijen oude bomen, ruigten, wilgenstruweel en grote stukken aangeplant jong bos.

Door de afwisseling in biotoop voelen zich er veel soorten vogels thuis. Dit jaar maar liefst 53 soorten, een nieuw record. In de andere jaren schommelde dit aantal tussen de 47 en 50. Het totale aantal over alle jaren samen genomen is 63.

In 2007 bereikte ook het aantal exemplaren een ongekeerde hoogte: 425. Nog nooit kwam dit getal hoger uit dan 369. Het afgelopen jaar was dus in aantallen een bijzonder goed jaar.

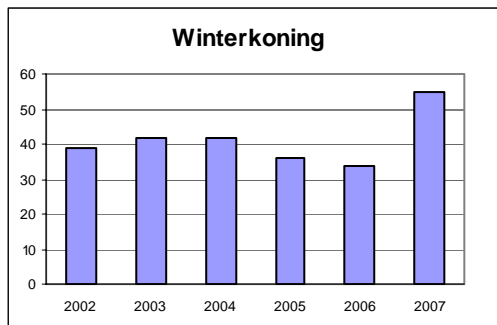
Naar de echte oorzaak blijft het gissen, maar het is wel een feit, dat we dit jaar de zachtste winter en de warmste aprilmaand sinds jaren hadden. De telgroep is dan ook benieuwd of dit recordjaar een landelijk verschijnsel zal blijken te zijn.

Koning winter en de winterkoning

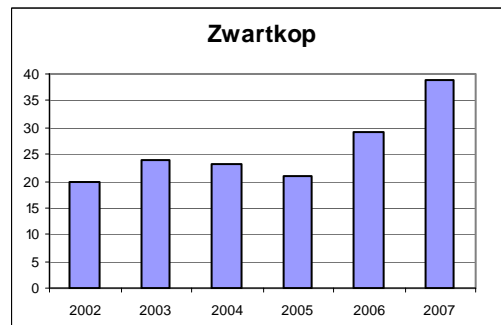
De meest voorkomende soort was ook dit jaar weer de Winterkoning. Op zich een geval apart. Het aantal territoria lag in de eerste jaren rond de 40. In 2005 en 2006 liep de stand terug met respectievelijk 15 en 20 % ten opzichte van 2004. In 2007 trad een fors herstel op tot 55 territoria (zie grafiek 1). Wellicht speelden de koude-invallen in maart 2005 en maart/april 2006, in deze verder zachte winters, hierbij een rol. Blijkbaar maakt zo'n koudeperiode aan het eind van de winter, als de voedselvoorraden minimaal zijn, relatief veel slachtoffers. Ook Sovon meldt dat de Winterkoning een soort is die onderhevig is aan pieken en dalen.

Een zelfde patroon, zij het iets minder extreem, ontdekken we bij Merel, Zanglijster en Heggenmus, maar vreemd genoeg ook bij trekkers als de Tjftjaf en Zwartkop. Deze laatste beleefde in 2007 een topjaar met 39 broedparen (zie grafiek 2). Je zou verwachten dat de Zwartkop geen of in elk geval minder last zou hebben van koude maartmaanden. De raadsels blijven wat dat betreft. Landelijk is de trend van de Zwartkop dat hij jaarlijks met $\pm 5\%$ toeneemt (bron: Sovon). In de Buitenzomerlanden is de groei overigens veel extremer: de stand verdubbelde bijna in de zes afgelopen telseizoenen.

1: Winterkoning 2002-2007 Buitenzomerlanden

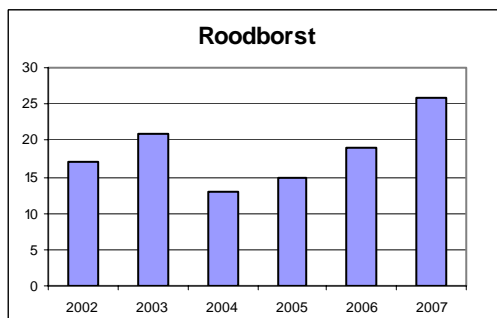
2: Zwartkop 2002-2007 Buitenzomerlanden

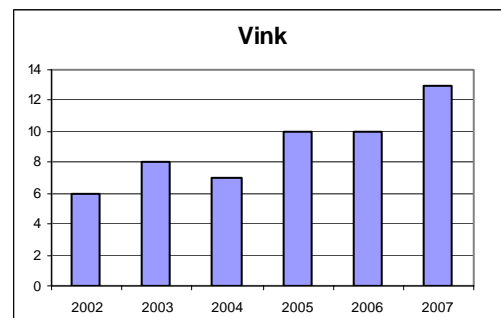
Steeds meer een echt bos

Bij de geconstateerde toenames moeten we natuurlijk vooral ook bedenken dat de begroeiing in de Buitenzomerlanden zich steeds meer ontwikkelt tot een echt bos. Omdat het grootste deel van deze soorten zich daar optimaal thuisvoelt, zal ook dit veel verklaren. Opvallend is hierbij de toename van de Roodborst, die rond de tunnel hoge dichtheden haalt (2007: 26 paar, zie grafiek 3)). Waarschijnlijk een aardige illustratie van de bosontwikkeling vormt ook de Vink (zie grafiek 4). Van de 6 paar in 2002 groeide de soort gestaag tot 13 paar in het afgelopen broedseizoen.

3: Roodborst 2002-2007 Buitenzomerlanden

4: Vink 2002-2007 Buitenzomerlanden

Een totaal ander biotoop vormen riet en ruigte. In de delen met wat meer riet broeden Blauwborst, Rietgors en Kleine Karekiet. In de ruigere stukken waar Harig wilgenroosje en Grote brandnetel de boventoon voeren, krijgen zij gezelschap van Bosrietzanger en Grasmus.

Met name de ruigte op het oude zanddepot net ten oosten van de tunnel - de tellers noemen dit het Mollenvlak - vormt het domein van de beide laatste zangers. De randen van het Mollenvlak, waar wat meer struweel voorkomt zijn favoriet bij de Fitis. In de zomen huizen sinds 2005 2 tot 3 paar Nachtegaal, een soort die vanaf 2003 landelijk ook weer in de lift zit. Ook de Zomertortel broedt hier, zij het niet elk jaar.

De roofvogels

Het inventarisatiejaar 2004 was nu toe het topjaar voor de roofvogels in de BMP-plot. Maar liefst vier soorten dagroofvogels en twee soorten uilen hadden er dat jaar hun territorium, namelijk Havik, Sperwer, Buizerd en Torenvalk en Bosuil en Ransuil. Nu in 2007 zijn daar alleen de beide uilensoorten en de Torenvalk van over. Naar de oorzaak kunnen we alleen maar gissen.

Misschien speelt de plotseling ineenstorting van de konijnpopulatie in het gebied een rol. Eind 2004 brak onder de konijnen rond de tunnel de ziekte VHS uit. In 2005 was nog maar een derde van de konijnen over (jazeker die tellen we ook!). Wat opviel was dat de Sperwer weg bleef nadat de Havik er ging broeden; iets wat wel meer wordt gemeld. Ook de Ransuil ver-dween aanvankelijk, maar toen de Havik vorig jaar niet meer tot broeden kwam, keerde deze uilensoort in 2007 terug.

Wat er in 2006 precies met de Havik mis ging is onbekend. Dat voorjaar is tot 27 april de territoriumroep gehoord. Op diezelfde inventarisatieochtend werd een (jong) dood mannetje in de tunnelbak werd gevonden. Wellicht zat hij achter de daar altijd aanwezige Stadsduiven aan en ja met zoveel glas om je heen ...Raadsels alom!

Positief was dat de Torenvalken, blijkbaar gestimuleerd door hun nieuwe kast, dit voorjaar maar liefst zes jongen groot brachten. Volgens de Roofvogelwerkgroep-Oost geen uitzondering, want veel Torenvalken in de Hoeksche Waard hadden uitermate grote broedsels. Misschien was het bij de tunnel mede het gevolg van het goede bermbeheer aldaar, want tijdens een kastcontrole begin mei ving een van ouders ter plekke bijna achteloos een muisje.

Vaste klanten

Als we de afgelopen zes jaar nader beschouwen (zie tabel) zijn er veel soorten die aan het toenemen zijn. Anderen, zoals Houtduif, Fitis, Grote bonte specht en de meeste mezensoorten zijn redelijk stabiel. Bijzonderheden zoals IJsvogel en Groene specht zijn zo langzamerhand "vaste klanten". Natuurlijk zijn er in de loop der jaren ook soorten verdwenen en verschenen. Eenmalige broedgevallen waren er van Fuut, Bruine kiekendief (broedpoging in 2006), Patrijs en Turkse tortel. Door het begroeid raken van een steentalud van de fietstunnel, ruimde de Kleine plevier na 2004 het veld (in 2002 nog 2 paar!). Nieuw in 2007 waren: Blauwe reiger (1 paar: broedpoging), Braamsluiper en Putter.

De afdeling Noord is natuurlijk zeer benieuwd naar de ontwikkelingen van de komende jaren. Het is echter vrijwel zeker dat de dreigende aanleg van een golfbaan in het gebied roet in het eten gaat gooien. De grondeigenaar, Fortis, staat te popelen om haar investering profijtelijk te maken. De laatste stand van zaken is dat mogelijk grote delen van het terrein behouden kunnen worden doordat de meeste banen om het gebied heen komen te liggen. Hierbij wordt vooral ook gekeken naar de inventarisatiegegevens van de vogelwerkgroep.

Ondertussen gaan er binnen de vogelwerkgroep stemmen op om na de eventuele aanleg te stoppen met inventariseren. Anderen willen juist doorgaan om de gevolgen in kaart te brengen.

Sjoerd Reinstra
Vogelwerkgroep Hoekschevaards Landschap,
Afdeling Noord

Resultaten broedvogelinventarisatie Buitenzomerlanden 2002-2007

versie 07-10-2007 aanw. = wel aanwezig maar niet (mee)geteld

Inventarisatiejaar =>		2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Fuut					1	
2	Blauwe reiger						1
3	Grauwe gans	1	1		2	2	4
4	Canadese gans				1	1	1
5	Nijlgans	1		1	1	1	1
6	Bergeend	1	3	1	1		1
7	Krakeend	7	7	5	5	8	6
8	Wilde Eend	10	17	8	10	15	19
9	Slobeend		1			1	
10	Kuifeend	2	2	6	3	2	4
11	Bruine kiekendief					1	
12	Havik	1		1	1	1	
13	Sperwer	1		1			
14	Buizerd	2	1	1	1	2	
15	Torenavalk	1	1	1			1
16	Patrijs		1				
17	Fazant	8	9	11	9	10	7
18	Waterhoen	1		3	2	1	2
19	Meerkoet	10	11	7	8	7	10
20	Scholekster		1	1	1		1
21	Kleine Plevier	2	1	1			
22	Stadsduif	aanw.	aanw.	aanw.	11	22	12
23	Holenduif	2	2	1			1
24	Houtduif	15	13	9	14	10	15
25	Turkse tortel					1	
26	Zomertortel		1	2			1
27	Koekoek	2	1	2	1	1	1
28	Bosuil	1	2	1	1	1	1
29	Ransuil	2	1	1	1		1
30	IJsvogel	1	1	2	2	1	1
31	Groene Specht		1	1	1	1	2
32	Grote Bonte Specht	5	6	5	6	6	5
33	Witte Kwikstaart	1	1	1	2	1	2
34	Winterkoning	39	42	42	36	34	55
35	Heggenmus	7	9	10	7	7	9
36	Roodborst	17	21	13	15	19	26
37	Nachtegaal				3	2	2
38	Blauwborst	1	3	4	2	4	3
39	Gekr. Roodstaart	2		1		1	
40	Merel	31	32	26	27	32	38
41	Zanglijster	10	11	9	12	10	15
42	Grote Lijster	2	1				1
43	Bosrietzanger	7	10	10	8	12	8
44	Kleine Karekiet	13	12	7	10	10	9
45	Braamsluiper						1
46	Grasmus	7	3	11	11	12	9
47	Tuinfluit	9	12	12	12	10	9
48	Zwartkop	20	24	23	21	29	39
49	Tjiftjaf	18	24	21	18	14	25
50	Fitis	11	13	12	13	13	12
51	Staartmees	3	3	3	3	5	4
52	Matkop	7	6	5	4	4	4
53	Pimpelmees	13	12	9	9	14	8

54	Koolmees	11	14	11	12	10	13
55	Boomkruiper	4	3	3	5	5	6
56	Gaai	5	4	5	3	4	4
57	Ekster	3	2	3	4	4	3
58	Zwarte Kraai	4	4	5	5	4	4
59	Spreeuw	3	3	2	1	2	1
60	Vink	6	8	7	10	10	13
61	Groenling			1	1		1
62	Putter						1
63	Rietgors	2	4	2	2	1	2
	Totaal aantal soorten	48	48	50	48	49	53
	Totaal aantal ex.	332	365	330	338	369	425

MEDEDELING

- De voorjaarsvergadering zal worden gehouden op donderdag 20 maart 2008.
- Kopij voor In Vogelvlucht 18 inleveren voor 1 maart 2008.

IV 17		IN VOGELVLUCHT no 17, november 2007			
IV 17- 1	Redactie	Ten geleide			
IV 17- 1	Benard, M.	Bijzondere vogelsoorten Hoeksche Waard: Overzicht van 2006	Verslag	Hoeksche Waard	Bijzondere soorten
IV 17- 3	Linden, A. van der	Broedvogels Hoeksche Waard 2006	Verslag	Hoeksche Waard	Broedvogels
IV 17- 9	Gessele, F. van	Hoekschewaardse broedvogels	Overzicht en oproep	Hoeksche Waard	Broedvogels
IV 17- 9	Barse, P. de , Korbijn, M. , Ouweneel, G.L. , Westerlaken, H.	Nestbouw door Zwarte Wouw langs het Hollandsch Diep	waarneming	Hollandsch Diep	Zwarte Wouw
IV 17- 11	Horst, R. ter , Ouwens, L.	BMP " Groote Gat e.o. 2006"	Verslag	Groote Gat	Broedvogels
IV 17- 16	Linden, A. van der	Wintertellingen in de Hoeksche Waard 2006 - 2007	Verslag	Hoeksche Waard	Wintervogels
IV 17- 24	Ouweneel, G.L. , Westerlaken, H.	De Avifauna van Cromstrijen VIII	Verslag	Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen	Broedvogels
IV 17- 27	Ouweneel, G.L.	Concentratie buizerds rond geogoste luzerne-akker	Waarneming	Hogezandse Polder	Buizerds
IV 17- 28	Ouweneel, G.L.	Meinertzhagen	Onthulling		
IV 17- 29	Benard, M.	Verslag Vogeldag van 5 mei 2007	Verslag	Hoeksche Waard	
IV 17- 32	Verkerk, J., Willemsen, H.	Oeverzwaluwwand in APL groot succes	Bericht	APL	Oeverzwaluw
IV 17- 33	Benard, M.	Ekster molt nesten huiszwaluw	Bericht	Hoeksche Waard	Ekster
IV 17- 33	Reinstra, S.	Buitenzomerlanden 2007: Een buitengewoon goed jaar!	Verslag	Buitenzomerlanden	Broedvogels
IV 17- 37	Redactie	Mededeling			